

Sprejet sklep
o zvišanju plač

Uporaba scrapa
znižuje stroške

3

Sprejet sklep o zvišanju plač

4

Uporaba scrapa znižuje stroške

11

Presoj kupcev bo vedno več

12

Proizvodni proces družbe Stampal SB

14

Skupina Impol proti novi gripi

Nina
Juhart
Potočnik

Dočkali smo jesen. Tudi tokrat je pisana, polna raznih barv - in to ne samo v naravi! Tudi slovensko gospodarstvo se je obarvalo v različne barve, v zadnjih dveh mesecih prevladujejo bolj živi toni. Dogajanje je pestro: del podjetij se počasi pobira, začenja s stabilizacijo poslovanja, druga podjetja pa se vse bolj upogibajo pritiskom recesije in ugotavljajo, da ga ne zmorejo prenesti.

Pojma recesija smo se že vsi malo naveličali. Predvsem zato, ker se recesija pogosto izrablja na način, ki pretežno ustreza delodajalcem, medtem ko so delavci le lutke, marionete, ki se pač morajo s položajem sprizajziti. Predvsem zlagano zveni razpravljanje o recesiji in opozarjanje delavcev, da so vsi v »istem čolnu« v tistih podjetjih, kjer se je menedžment v času konjunktore vozil z »jahtami«, delavcem pa so ostali na razpolago »pedolinoti«. A zdaj je recesija, zdaj je hudo, zato smo vsi v istem čolnu! Da, s tem so se slovenski delavci strinjali še nekaj mesecev nazaj, nato pa so se čolna naveličali. Konec koncev je jesen tudi premrzla za to, da bi se vozili s čolni. In tako so se odločili, da hočejo dobiti kabino ali pa bodo izstopili iz tega čolna. Kajti kljub temu da so bili v istem čolnu, so še vedno oni bili tisti, ki so morali stati ob strani, da so vanje pljuskali valovi, menedžment pa se je skrival nekje na sredini ali pa se z gliserjem odpravil na obalo. In zato sta se pripetili stavki v Muri in Gorenju, grožnje s stavkami pa so se pojavljale tudi v drugih podjetjih. Hja, jesen je prinesla čas, ko so tudi tisti izkoriščani slovenski delavci rekli: »Dovolj je bilo!«.

Ob spremljanju dogajanj v ostalih podjetjih lahko ugotovimo, da nam v skupini Impol sploh ne gre slabo. Mnoga podjetja so namreč krizo izkoristila za to, da so premalo plačevala ljudi, jih silila v neplačano nadurno delo, zmanjšala plačila potnih stroškov, zavlačevala s plačili in jim zniževala osnovne plače. V skupini Impol o tovrstnih dogodkih ne moremo govoriti. Prav tako se lahko spomnimo na pretekla leta, ko je bilo poslovanje uspešnejše – takrat so namreč vsi zaposleni prejeli lepe božičnice in regrese, prav tako tudi niso manjkale visoke stimulacije. Ta solidarnost in prisotnost delavcev pri delitvi dobička je vedno spremljala Impolov menedžment, ki se zaveda, da je z zaposlenimi potrebno deliti usodo tako v slabih kot tudi v dobrih časih. In čeprav se letošnje leto ne bo vpisalo v zgodovino po najboljši poslovni uspešnosti, je bila vsem zaposlenim zagotovljena redna plača in niso jim bile kratene delavske pravice. Vodstvo je ohranilo enake osnovne plače zaposlenih, medtem ko je menedžmentu plače znižalo. Kljub temu pa so zaposleni čutili recesijo, saj zaradi nedoseganja plana ni bilo izplačanih stimulacij. Tako je jesen tudi Impolu prinesla nekaj novih barv, a pri nas predvsem zelene, saj se je vodstvo odločilo, da bo zaposlenim zagotovilo dostojno plačilo in nas za doseganje načrta tudi dodatno finančno stimuliralo. V takem podjetju pa si je lepo deliti čoln, saj vemo, da s skupnimi močmi plujemo iz nevihte.

Nina Juhart Potočnik,
urednica Metalurga

Sprejet sklep o zvišanju plač

NAJNIŽJA IZPLAČANA NETO PLAČA ZA 174 UR DELA V DRUŽBAH SKUPINE IMPOL V SLOVENIJI PO NOVEM ZNAŠA 600 EVROV

Medtem ko nas mediji obveščajo o poslovnih in osebnih tragedijah v Gorenju, Muri in še kje, so lahko zaposleni v skupini Impol zadovoljni. Vodstva družb so namreč s predstavniki reprezentativnih sindikatov in predstavniki svetov delavcev na skupnem sestanku 29. septembra sprejela štiri sklepe in s tem dosegla dogovor, da:

1. Najnižja izplačana neto plača za 174 ur dela v družbah skupine Impol v Sloveniji od 1. septembra 2009 dalje znaša 600 evrov. Pod »neto izplačano plačo za 174 ur dela« se upošteva izračun neto osnovne plače z dodatki za 174 ur prisotnosti na delu v obračunskem mesecu. Znesek neto izplačane plače ne vključuje izplačila stroškov za prevoz na delo in z dela, denarnega nadomestila za malico ter odtegljajev, kot so krediti in bonitete. V praksi to pomeni, da delavec, katerega obračunana neto plača z dodatki za 174 ur dela znaša 580 evrov, prejme še izplačano razliko v višini 20 evrov. Delavcu, ki ima obračunano neto plačo z dodatki za 174 ur dela 600 evrov, ne pripada dodatek, prav tako tudi ne delavcu, ki je na bolniškem dopustu in ima obračunano neto plačo v višini 580

evrov (za izplačilo dodatka se namreč upošteva prisotnost na delu).

2. Se v primeru doseganja mesečnega operativnega plana proizvodnje na nivoju skupine Impol v Sloveniji bruto vrednost točke poveča za deset odstotkov in znaša 0,652 evra. Povečanje ne velja za delavce z individualnimi pogodbami. V primeru, da operativni načrt skupine ni dosežen, ali v primeru padca produktivnosti pod 9,9 tone proizvedenih izdelkov družb Impol FT in Impol PCP na zaposlenega v družbah skupine Impol v Sloveniji, se vrednost točke vrne nazaj na 0,593 evra. Mesečni operativni plan proizvodnje posameznih proizvodnih procesov v predhodnem mesecu potrdi razširjeni kolegij, ki ga sestavljajo uprava družbe Impol 2000, d. d., in direktorji družb v skupini Impol v Sloveniji. Načrtovana mesečna količina proizvodnje je predvsem odvisna od obsega in vrste naročil. Potrjeni operativni plan proizvodnje in njegova realizacija sta objavljena v Metalurgovem poročevalcu. Pri pregledu zastavljenih ciljev se pri določitvi vrednosti točke upošteva skupna proizvedena količina izdelkov za zunanji trg v družbah Impol FT in Impol PCP. Produktivnost na zaposlenega

v družbah skupine Impol v Sloveniji se izračuna tako, da se proizvedena količina izdelkov družb Impol FT in Impol PCP, namenjenih za prodajo na zunanjem trgu, deli s številom zaposlenih v družbah Impol LLT, Impol FT, Impol PCP, Impol R in R, Impol Infrastruktura, Impol, Impol 2000 in Kadring. Kot spodnja meja se upošteva dosežena produktivnost v mesecu septembru leta 2009, ki je znašala 9,9 tone na zaposlenega.

3. Se vrednost točke določi na mesečnem razširjenem kolegiju in je enaka za vse družbe v skupini Impol v Sloveniji.

4. Družbe Stampal SB, Unidel, Impol Stanovanja, Impol Servis in Kadring definirajo kazalnike in njihove ciljne vrednosti, ki bodo vodile k izboljšanju rezultatov poslovanja. Z doseganjem ciljnih vrednosti kazalnikov bodo navedene družbe dokazovale upravičenost ohranjanja dviga vrednosti točke za deset odstotkov.

Medtem ko so prvi trije sklepi obvezujoči za vse družbe v skupini Impol v Sloveniji, velja četrti sklep le za navedene družbe. Vsi sklepi pa se uporabljajo v obdobju od 1. septembra 2009 do 31. decembra 2009.

Tokratni dogovor pomeni osemodstotno zvišanje povprečne izplačane bruto plače v družbah v skupini Impol v Sloveniji. Povprečna izplačana plača v družbah skupine Impol v Republiki Sloveniji je avgusta namreč znašala 1.377,59 evra bruto (924,28 evra neto), septembra, ko je stopil v veljavo dogovor o zvišanju, pa 1.487,68 evra bruto (992,37 evra neto). Brez upoštevanja individualnih pogodb je povprečna izplačana plača v družbah skupine Impol v Republiki Sloveniji septembra znašala 1.307,95 evra bruto (819,77 evra neto).

Povprečna izplačana plača je v obdobju od 1. januarja 2009 do 30. septembra 2009 v družbah skupine Impol v Republiki Sloveniji znašala 1.372,35 evra bruto (923,05 evra neto). Brez upoštevanja individualnih pogodb pa 1.189,29 evra bruto (827,09 evra neto).

Po zadnjih znanih podatkih, ki so za mesec julij leta 2009, je povprečna izplačana plača v Republiki Sloveniji znašala 1.424,23 evra bruto oziroma 922,14 evra neto.

Izplačane plače za september 2009	Z individualnimi pogodbami		Brez individualnih pogodb	
	Bruto v €	Neto v €	Bruto v €	Neto v €
Impol, d. o. o.	3.996,92	2.202,85	1.574,51	1.058,65
Impol LLT, d. o. o.	1.547,65	1.043,88	1.384,35	968,61
Impol FT, d. o. o.	1.442,77	967,81	1.361,53	928,92
Impol PCP, d. o. o.	1.288,77	899,68	1.247,34	879,91
Impol R in R, d. o. o.	1.294,80	881,16	1.294,80	881,16
Impol Infrastruktura, d. o. o.	1.561,94	1.037,20	1.414,25	968,65
Unidel, d. o. o.	1.107,15	798,90	1.039,16	766,24
Impol Stanovanja, d. o. o.	1.916,21	1.167,42	1.210,67	818,23
Stampal SB, d. o. o.	1.539,18	1.011,32	1.275,67	884,15
Kadring, d. o. o.	1.313,82	882,49	1.313,82	882,49
Impol 2000, d. d.	3.359,80	1.894,68	1.554,51	1.097,51
Impol Servis, d. o. o.	1.519,67	993,40	1.308,29	888,01

Tabela: Izplačane plače po družbah za september 2009

Projekt recikliranja aluminija

IMPOL R IN R PRIPRAVLJA ŠTUDIJO ZA NOV PROJEKT

Cilj projekta recikliranja aluminija iz žlindre in onesnaženih vrst aluminija je pocenitev vhodne surovine in zmanjševanje odvisnosti Impola od primarnega aluminija. Ta cilj bi lahko dosegli z implementacijo nove tehnologije recikliranja.

Ta tehnologija bi omogočala boljšo predelavo scrapa in žlindre, ki bi se pretaljevala na obstoječih in novih talilnih agregatih, prav tako pa bi bilo potrebno zagnati naklonsko rotacijsko peč. Tako bi se povečal delež recikliranega aluminija, kar bi Impolu prineslo prihranek pri vhodni surovini in zmanjšalo odvisnost od primarnega aluminija.

Obrat za recikliranje bi bil sestavljen iz linije za taljenje (naklonska rotacijska peč, šaržirna naprava), linije za litje »hlebcev«, naprave za hitro ohlajanje »slanega kolača«, filtrske ter čistilne naprave in skladišča za sol ter »slani kolač«. Lokacija obrata je predvidena v sedanjem skladišču barv in lakov, v neposredni bližini livarne, skladišč za scrap in stisnjeno žlindro ter ob že obstoječih transportnih poteh.

Projekt predvideva tudi razvoj dobre prakse za proizvodnjo gnetnih zlitin standardne kakovosti, ki bi bile proizvedene iz višjega deleža recikliranega aluminija (reciklirane taline oziroma »hlebcev«). Osnova za doseganje dobre prakse je definiranje prevzemnih pogojev in kontrole vhodne kakovosti onesnaženega scrapa, metodologije priprave vsade za zagotavljanje ustrezne kemijske sestave reciklirane taline oziroma »hlebcev« in doseganje dovoljene koncentracije nečistoč (predvsem vključkov in sledov ostalih legiranih elementov).

Če bo študija izvedljivosti potrjena, se bo, predvidoma že v letu 2010, pristopilo k pripravi investicijskega projekta. Takrat bi se določil tudi vodja projekta in sodelujoče družbe (zaenkrat je predvideno, da bi projekt izvajale družbe Impol LLT, Impol PCP in Impol R in R).

Uporaba scrapa znižuje stroške

SCRAP ALI SEKUNDARNI ALUMINIJ JE ALUMINIJ, KI NASTANE KOT POSLEDICA ZBIRANJA IN/ALI OBNAVLJANJA

Uporaba aluminija se je v zadnjem času v svetu zelo povečala. Razlikujemo med primarnim aluminijem ter sekundarnim odpadnim in industrijskim odpadnim aluminijem:

- primarni aluminij: je čisti aluminij, ki vsebuje od 99,5 do 99,8 odstotka aluminija;
- sekundarni odpadni aluminij: nastane iz izdelkov po uporabi;
- industrijski odpadni aluminij: nastaja pri različnih stopnjah predelave v aluminijske polizdelke ali končne izdelke.

Sekundarni aluminij je iz različnih aluminijevih zlitin in nastane pri različnih stopnjah predelave in površinske obdelave, zaradi česar lahko vsebuje različne organske ali anorganske nečistoče, kot so mast, olje, prah, papir, PVC, barve, laki in tudi druge kovine, na primer železo ali baker. Scrap je od primarnega aluminija cenejši za 10 do 20 odstotkov.

V Impolu LLT sekundarni aluminij uporabljajo že več kot deset let, poraba pa se iz leta v leto povečuje. Od leta 2005 se je povečala za deset odstotkov in danes predstavlja 25 odstotkov vse vhodne surovine. V letu 2008 so v Impolu LLT predelali približno 17.000 ton scrapa, pri čemer so z obstoječo tehnologijo omejeni na uporabo čistega (in temu primerno razmeroma dragega) scrapa. Do leta 2014 želijo te količine še podvojiti. Ker je čistega scrapa na trgu vse manj, je vse bolj potrebno recikliranje kontaminiranega scrapa, ki vsebuje različne organske nečistoče in okside. Kontaminirani scrap je zanimiv, ker ponuja možnost dviga dodane vrednosti. Pri čistem scrapu je cena namreč premosorazmerna z vsebnostjo aluminija, pri kontaminiranem pa je cena precej nižja. Kot primer navajajo scrap na osnovi rabljenih pločevink (UBC) in barvanih ter anodiziranih ostankov profilov, ki vsebuje približno 80 do 90 odstotkov aluminija, vendar je njegova cena približno 60 odstotkov cene čistega aluminija.

Letos so v Impolu LLT v prvih osmih mesecih porabili 8.488 ton scrapa (za lažjo predstavbo: to je štiri do pet kamionov ali

povprečno 50 ton pretaljevanja vsak delovni dan). Od tega so ga v proizvodnem procesu livarna pri proizvodnji drogov in bram porabili 21 odstotkov glede na celotno porabo surovine, medtem ko scrapa v proizvodnem procesu liti trak zaradi prisotnosti nečistoč ne uporabljajo. Trenutno lahko v Impolu LLT na obstoječih talilnih pečeh pretaljujejo le manjše količine s postopnim dodajanjem manj onesnaženega scrapa brez površinskih premazov, lakov, barv in povečanih drugih organskih snovi. Večje količine scrapa pa zahtevajo investicije v sodobnejšo opremo, predvsem posodobitve talilnih agregatov. Zagotoviti bo potrebno sodobnejše dvo- ali večkomorne talilne peči z reverzibilnimi gorilniki in rotacijske peči, ki bodo namenjene izključno za pretaljevanje močno onesnaženega scrapa in žlindre. Posodobitev se bodo lotili projektno, pri čemer bo projekt na eni strani zajemal spremenjeno organizacijo dela, na drugi pa ugotavljanje in nato nabavo ustrezne opreme za nemoten potek dela (nabava ustreznih nakladačev, manipulativnih košar, izdelava zadostnega števila boksov ...).

V Impolu LLT se poraba scrapa iz leta v leto povečuje

Z doslednim ločevanjem odpadkov se veliko prihrani

LOČENO ZBIRANJE ODPADKOV V INDUSTRIJSKI CONI IMPOL

Konec septembra je bil na sestanku delovne skupine za kakovost sprejet sklep, da se sprožijo aktivnosti za intenzivnejše ločevanje in zbiranje odpadkov. Cilj je zmanjšanje količin zbranih mešanih komunalnih odpadkov in povečanje količin ločeno zbranih odpadkov.

V Impolu je ločevanje odpadkov prisotno že vrsto let. Ločeno se zbirajo les, plastika, papir in karton, steklo, kovine in vrsta drugih nevarnih in nenevarnih odpadkov. Zaradi sprejetja direktiv Evropske unije, ki urejajo to področje, povišanih stroškov pri odlaganju odpadkov in nenazadnje tudi zaradi samega varovanja okolja bo v Impolu potrebno poskrbeti, da se bodo odpadki še bolj natančno in dosledno ločevali na posamezne frakcije. To je mogoče doseči s povečanim nadzorom ločevanja. Komunalni odpadki bodo v prihodnosti predstavljali vedno večji strošek, saj bodo morali predelovalci odpadkov le-te sortirati, jih predelati oziroma reciklirati.

Trenutno se za nenevarne komunalne odpadke, ki se odvažajo na odlagališče nenevarnih odpadkov Pragersko, plačuje skupaj približno 70,5 evra na tono odpadkov, k temu pa je potrebno prišteti še stroške prevoza. Upravičeno lahko pričakujemo, da bodo ti stroški v prihodnosti še mnogo višji.

Poglejmo primer odpadne embalaže. Impol plača dajatev – embalažnino – za embalažo, v kateri so izdelki, ki se

prodajo na slovenski trg, kot tudi za embalažo, v kateri so izdelki, ki jih Impol neposredno uvozi iz tujine. A hkrati je mogoče ločeno zbrano odpadno embalažo (papir/karton, plastika, les, kovine, steklo), ki se je na dvorišču Impola zbere precej več, tudi prodati. Trenutne tržne razmere ne govorijo temu v prid, saj so cene sekundarnih surovin zaradi recesije strmoglavile. Vendar je v prihodnosti mogoče pričakovati ponovno rast cen. In ravno tukaj se skriva možnost dodatnega znižanja stroškov ravnanja z okoljem. Trenutno se velike količine odpadne embalaže predajajo kot komunalni odpadki, za katere se plačujejo drage dajatve, hkrati pa se izgublja finančni potencial sekundarnih surovin. Zato je potrebno ločevanje embalaže v skupini Impol dosledneje izvajati.

K racionalnejšemu ravnanju z odpadki lahko pripomorejo tudi zaposleni v industrijski coni Impol. V podjetju Unidel, ki skrbi za sortiranje in stiskanje odpadkov, opažajo, da zaposleni pri ločevanju še vedno niso dovolj dosledni. Mnogokrat se na primer v zabojniku za les pojavijo tudi plastenke in pločevinke, ki pa zgotovo ne sodijo tja.

Z ločevanjem torej, kot se ugotavlja, Impol še ni tako uspešen, kot bi lahko bil. Občasno se težave še pojavljajo, a z vztrajnim in doslednim delom vsakega posameznika se lahko razmere izboljšajo, meni Dominik Strmšek.

Recikliranje odpadkov

S KOMUNALNIMI ODPADKI ŠE VEDNO NE RAVNAMO PRAVILNO

VSloveniji je bilo leta 2007 z javnim odvozom zbranih okoli 421 kilogramov odpadkov na prebivalca. Zaskrbljujoče je dejstvo, da je bilo od tega kar 402 kilograma vseh oziroma 341 kilogramov komunalnih odpadkov odloženih na odlagališčih. Komunalni odpadki v Sloveniji predstavljajo več kot 84 odstotkov vseh odpadkov, ločeno se jih zaenkrat uspe zbrati le dobrih enajst odstotkov.

Slovenija mora zagotoviti, da se do leta 2020 priprava za ponovno uporabo in recikliranje odpadnih materialov (papir, kovine, plastika in steklo) poveča na najmanj 50 odstotkov skupne teže teh odpadnih materialov. Najpозneje do konca leta 2012 mora zagotoviti predelavo, vključno z energetsko predelavo, za najmanj 60 odstotkov celotne mase odpadne embalaže, recikliranje pa za najmanj 55 in največ 80 odstotkov celotne mase odpadne embalaže.

Zaradi ugotovljenih dejstev je potrebno najprej storiti vse, da se tako ravnanje ustavi in se odpadke preusmeri z odlagališč v druge postopke, prednostno v recikliranje. Osnovna usmeritev za vsako podjetje mora biti čim večji delež ponovne uporabe in predelave odpadkov ter ločeno zbiranje na izvoru, seveda ob upoštevanju realnih omejitev in zagotavljanju učinkovite predelave ločeno zbranih frakcij. Vse to zadeva tudi Impol, ki bo moral svoj sistem ločevanja odpadkov še izboljšati, da bo deloval skladno z evropskimi direktivami.

Vas zanima, kaj lahko prihranite z recikliranjem različne embalaže?

Recikliranje enega kilograma plastične embalaže prihrani:

- 1,5 kilograma emisij ogljikovega dioksida,
- energijo in
- dva kilograma nafte.

Recikliranje enega kilograma steklene embalaže prihrani:

- 300 gramov emisij ogljikovega dioksida in
- tretjino energije, potrebne za izdelavo steklene rude.

Recikliranje enega kilograma papirne embalaže prihrani:

- 900 gramov emisij ogljikovega dioksida,
- emisijo metana, ki nastaja, če papir gnije na odlagališču,
- 40 litrov čiste vode in
- petino povprečno velikega drevesa.

Profili po načrtu imajo najvišjo dodano vrednost

V IMPOLU PCP OSVAJAJO NOVE OBLIKE PROFILOV PO NAČRTIH

Profili so iztiskani izdelki iz aluminija in aluminijevih zlitin. Impol spada med srednje velike evropske proizvajalce in izdeluje profile standardnih oblik in profile po načrtu za različne gospodarske panoge, predvsem za transportno in avtomobilsko industrijo, gradbeništvo ter strojništvo. Izvaža jih v Nemčijo, Slovaško, Češko, Madžarsko, Švico, Nizozemsko, Belgijo, s svojimi izdelki pa oskrbuje tudi slovenski trg.

V preteklem letu so v proizvodnem procesu profili (družba Impol PCP) izdelali 70 odstotkov profilov po načrtu in 30 odstotkov standardnih profilov. Letos se je razmerje zaradi gospodarske krize spremenilo, trenutno izdelajo približno 60 odstotkov standardnih profilov in 40 odstotkov profilov po načrtu. Ta razlika se je pojavila zaradi upada proizvodnje pri kupcih, ki so prej naročali profile po načrtu. Vendar v Impolu PCP, kljub času krize, niso počivali. Razvijali so in intenzivno

osvajali nove oblike profilov po načrtih. Do sedaj so jih osvojili že več kot 260. Zaradi velikega števila novih oblik profilov po načrtih se naročila dvigujejo (proizvodnja že dva meseca poteka v štirih izmenah). Ponovno želijo izdelovati najmanj 70 odstotkov profilov po načrtih, ki zaradi svoje specifičnosti prinašajo najvišjo dodano vrednost. Impolovi izdelki so skladni z mednarodnimi standardi glede kemične sestave, mehanskih lastnosti, dimenzijskih toleranc in površinskih standardov. Dodano vrednost pa prineseta anodizacija in možnost razreza, ki omogoča dobavo vseh dolžin profilov po naročilu kupca. Anodizacija je površinska obdelava, ki vrhni sloj aluminija spremeni v oksidni sloj. Le-ta je kompakten in trd ter zelo dobro prijete z osnovnim materialom. Oksidni sloj nudi anodiziranemu aluminiju zelo dobro zaščito proti koroziji in obrabi. Anodizirajo se lahko skoraj vse aluminijeve zlitine. Končne lastnosti (izgled, barva,

sijaj in lastnosti oksidnega sloja, kot na primer trdota ali odpornost proti obrabi in koroziji) so odvisne od zlitine osnovnega materiala, predobdelave površine, parametrov procesa anodiziranja in debeline oksidnega sloja. V Impolu imajo kupci na voljo različne barve anodizacije: naravno anodizirana, svetla, svetla bronza, srednja bronza, temna bronza in črna.

Pri razvoju novega izdelka sodelujejo s kupcem od samega začetka, torej od določitve zlitine, stanja, dimenzije, načina pakiranja, do vseh ostalih podrobnosti, ki jih kupec zahteva. Po uskladitvi načrta in konstruiranju profila izdelajo vzorčno količino. Ko kupec potrdi kakovost vzorčne količine novega profila, se lahko prične redna proizvodnja.

Prilagodljivost, hitra odzivnost in kakovost so tiste lastnosti, ki so Impolu pomagale obdržati tržni delež. Sedaj pa bo kupcem potrebno ponuditi še več prodajnih storitev in izpolniti njihova pričakovanja.

Zamaknitev projekta Alumobil

DOBAVA OPREME PODJETJA ATC COMETAL ŠE VEDNO NI ZAGOTOVLJENA, ZATO POTEKAJO RAZGOVORI

Trenutno se na projektu Alumobil skladno s terminskim načrtom s strani skupine Impol izvajajo zaključna gradbena dela, zagotavljanje energijskih virov in ostala infrastrukturna dela. Vsa ta dela se postopno že zaključujejo, zato lahko pričakujemo, da bo večina infrastrukturnih del zaključena predvidoma do sredine oktobra. Še vedno pa ni rešena težava izgradnje tehnoloških temeljev posluževalne opreme, z dobavo katere so zaradi negotovosti

prekinili že avgusta. Kot je znano, so nastopile težave z dobavo opreme s strani podjetja ATC Cometal, ki je po zadnjih uradnih podatkih prijavilo stečaj. S strani Impola zato potekajo razgovori z odgovornimi v podjetju ATC Cometal in hkrati tudi z lastniki tega podjetja, katerih namen je ohraniti zdravo jedro podjetja, prevzeti pogodbo za izdelavo opreme za Alumobil in izpolniti pogodbeno obveznost. Formalne potrditve omenjenega načrta naj bi bile znane do konca oktobra.

V primeru, da sodelovanje s podjetjem ATC Cometal ne bo več mogoče, je oblikovan alternativni načrt, po katerem bo pod določenimi pogoji izdelavo in dobavo potrebne opreme prevzelo podjetje Pressezzi. To podjetje je že izdelalo stiskalnico za projekt Alumobil, ki čaka na odpremo. Projekt Alumobil je zaenkrat potekal po terminskem načrtu, zdaj pa je to onemogočeno zaradi težav z dobavo opreme, zaradi katerih se bo sama izvedba predstavila za približno šest mesecev. Zaradi predvidene zamaknitve dobave opreme so v Impolu temu primerno prilagodili razmejitve del na vseh ostalih področjih projekta. Večina del bo zaključena do konca tega leta, zaključek ostalih del pa se bo zamaknil v začetek prihodnjega leta. Prizadevajo si za ugodno rešitev omenjenih težav, zato ostajajo znotraj zastavljenega stroškovnega načrta. Prav tako pa bodo poskušali del proizvodnega programa, ki so ga na Alumobilu predvideli za začetek prihodnjega leta, prenesti na obstoječe proizvodne kapacitete. Natančni terminski načrt bo znan v začetku novembra, ko bodo sprejeti tudi ključni dogovori glede opreme.

Stiskalnica, ki jo je izdelalo podjetje Pressezzi

Obiskali smo teden Londonske borze barvnih kovin

SPREMEMBA JE EDINA STALNICA

Londonska borza barvnih kovin (London Metal Exchange – LME) je bila ustanovljena pred več kot 130 leti in ima sedež v Londonu. LME oblikuje borzne cene aluminija in ostalih barvnih kovin, kot so baker, cink in svinec. Vsako leto v oktobru se v Londonu zberejo predstavniki kovinske industrije in borzni posredniki s celega sveta, ki poslujejo z barvnimi kovinami, kar je dobra priložnost za klepet s konkurenco, dobavitelji in kupci.

Trgovanje v »ringu«

Gibanje cen aluminija na LME močno vpliva na poslovanje skupine Impol, saj predstavlja osnovo za oblikovanje prodajnih in nabavnih cen. Vsi, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo ali trgovino z barvnimi kovinami, so odvisni od dogajanj v »ringu« na LME. V zadnjem četrtletju lanskega leta so cene aluminija čez noč – kar se je zgodilo prvič – zgrmele

navzdol za več kot 50 odstotkov in se do sedaj niso bistveno dvignile. Letošnje leto pa zaznamuje močno dnevno nihanje in če je bilo avgusta prisotno pričakovanje, da bo rast vendarle nekoliko bolj stabilna, so LME-cene v septembru padle za skoraj 100 evrov za tono, kar kaže, da trg še zdaleč ni stabilen in krize še ni konec.

Gibanje cen zahteva spremembe in prilagajanje

Visoko gibanje borznih cen barvnih kovin je v zadnjih letih prinašalo dobičke vsem špekulativnim vlagateljem, medtem ko je industriji povzročalo precej nevšečnosti. Proizvajalci aluminija (v Sloveniji je to deloma Talum) so v zadnjih letih zaradi trenda rasti borznih cen lahko ustvarjali dodatne dobičke, medtem ko so predelovalci (tudi Impol) vedno ujeli med borzno ceno, ki oblikuje tako nabavno kot prodajno ceno izdelkov, in predelo-

valno maržo, ki je pogajalska pozicija in je odvisna od konkurenčnosti izdelkov na trgu. Visoke borzne cene za predelovalce še ne pomenijo, da tudi svoje izdelke prodajajo z dobičkom, saj je le-ta odvisen izključno od višine prodajnih marž v povezavi s stroški poslovanja. Visoke borzne cene prinašajo predelovalcem predvsem posredne koristi, ki se najbolj kažejo v gospodarski rasti in večjem povpraševanju na trgu. Klasična znanja zato ne zadoščajo več. Tudi v skupini Impol jih morajo nadgrajevati, če želijo stabilizirati poslovne procese in ostati na trgu. Vedno močnejše gibanje borznih cen postaja običajen vsakdan. Spremenjene tržne razmere zahtevajo v industriji in trgovini barvnih kovin tudi spremembo miselnosti, spremembo klasičnih modelov in nenazadnje spremembo poslovne filozofije.

Mag. Tanja Brkljačič

Z inovacijami proti krizi

GOSPODARSTVENIKI PRAVIJO, DA JE KRIZA PRAVI ČAS ZA INTENZIVNEJŠO INOVACIJSKO DEJAVNOST

Inovacije in koristni predlogi prispevajo k izboljšanju kakovosti izdelkov, povečanju produktivnosti, zmanjševanju stroškov, izboljšanju delovnih pogojev, prav tako pa izpopolnijo poslovanje družbe in prispevajo k širjenju dobre prakse na vsa področja delovanja. Vsa sodobna podjetja si prizadevajo za čim več inovacij. V ta namen investirajo velika finančna sredstva. Skupna moč napredka držav kot tudi napredka podjetij se danes meri po številu prijavljenih, še bolj pa uporabljenih inovacij. Slovenija je žal na repu. Kje pa se nahaja skupina Impol? Od leta 2006 se inovacije in koristni predlogi obravnavajo in merijo znotraj

posameznih družb, na katere se je Impol razdelil v času reorganizacije. Od takrat do septembra 2009 je bilo uresničenih že veliko inovacij. Mnoge izmed njih so prinesle gospodarsko korist. Znotraj Impola LLT so na primer najbolj učinkovito inovacijo do sedaj zabeležili leta 2007. Štefan Vivot je s svojo inovacijo uspel zmanjšati izmet drogov zaradi ukrivljenosti pri ohlajanju z vodno prho za tri odstotke. Letos sta v Impolu PCP Hinko Pušaver in Drago Trobentar izpopolnila ročno poliranje orodij in pripomogla k izboljšanju proizvodnega procesa profili. V skupini Impol beležijo veliko koristnih predlogov in inovacij, nekateri zaposleni

kažejo veliko inovativnosti, vendar bi glede na število zaposlenih odstotek lahko bil še višji. Tehnični direktorji posameznih družb v Impolu so mnenja, da so zaposleni za inovacijsko dejavnost še premalo motivirani. Nekatera podjetja (tudi slovenska) imajo namreč določeno, da mora vsak zaposleni v enem letu prijaviti vsaj en koristen predlog, kar bi za skupino Impol pomenilo približno tisoč koristnih predlogov na leto, trenutno pa dosegamo le deset odstotkov tega. Marina Jelen, tehnična direktorica Impola LLT, meni, da bi morali inovacijsko dejavnost spodbujati skozi vse leto, zaposlene obveščati in na ta način spodbujati nove ideje. Vukašin Dragojevič, tehnični direktor Impola PCP, se s tem strinja in poudarja, da je na inovacijsko dejavnost potrebno gledati dolgoročno in tako tudi usmerjati motivacijo ter celoten proces. Zavedati se je potrebno, da je vsaka inovacija posameznika pomembna za delovni proces. Predvsem pa se je potrebno usmeriti na iskanje inovacij, ki podajo celovite rešitve. Tehnična direktorica Impola FT, Marjana Lažeta, še dodaja, da je odziv na inovacijsko dejavnost precej subjektiven in v veliki večini usmerjen na izboljšave znotraj delokroga zaposlenega. Naprednejše metode obravnave inovacij in koristnih predlogov na osnovi merljivih kazalnikov bi lahko inovacijsko dejavnost v Impolu še razširile.

Leto		Impol PCP	Impol FT	Impol LLT	Skupaj
2006	Koristni predlogi	64	67	29	160
	Inovacije			4	4
	Gospodarska korist v evrih			42.946	42.946
2007	Koristni predlogi	70	74	13	157
	Inovacije			3	3
	Gospodarska korist v evrih		110.427	92.046	202.473
2008	Koristni predlogi	48	75	10	133
	Inovacije			1	1
	Gospodarska korist v evrih	150.500	69.135	19.866	239.501
2009 (1 - 9)	Koristni predlogi	47	62	6	115
	Inovacije			2	2
	Gospodarska korist v evrih	130.000	35.159	11.110	176.269

Tabela: Realizirani koristni predlogi in inovacije po družbah od leta 2006 do septembra 2009

Razvojni projekt InoProAl

ZAKLJUČILI SO PRVE NALOGE

Uspesno in pravočasno so izdelali potrebno dokumentacijo – usklajen načrt projekta. Nadzorno-usmerjevalna skupina (NUS), v zasedbi: Tanja Brkljačič, Ida Praček in Marta Slokar, ga je 18. septembra tudi potrdila in od takrat naprej v Impolu sledijo zastavljenemu načrtu, po katerem potekajo tudi vse aktivnosti na projektu InoProAl.

Trenutno je poudarek predvsem na naslednjih aktivnostih:

- Priprava ustreznih šarž – zlitin (AA 2014, AA 7075 in AA 6082) za izvajanje laboratorijskih testov. Nosilec aktivnosti je Impol, ki sodeluje z Inštitutom za materiale Ljubljana in z Naravoslovno-tehniško fakulteto Ljubljana.
- Študija aplikacije intelektualnega nadzora hidravličnega sistema, ki jo izvaja Fakulteta za strojništvo iz Maribora.
- Priprava arhitekturnega podsistema za zajem procesnih podatkov iz poslovnoinformacijskega sistema. Pripravo izvaja podjetje C3M.
- Analiza tehnološkega procesa, pretoka informacij in organizacijske strukture aplikacij za modeliranje orodij, kar opravlja sodelujoče podjetje Kaldera.
- Razvoj algoritma homogenizacije in priprava grafičnega okolja ter tehnološke baze, kar izvaja podjetje Ates.

Pomembna naloga, ki jo skupina sodelujočih podjetij mora opravljati, je izkazovanje vsebinske ustreznosti in upravičenih stroškov ob posameznem mejniku.

Celoten projekt je razdeljen na sedem mejnikov, prvi je bil 22. septembra 2009. Skupina je z intenzivnim delom v septembru uspela pripraviti vso potrebno dokumentacijo in jo v navedenem roku predložiti Javni agenciji za tehnološki razvoj RS (TIA) v pregled. Pregled dokumentacije in morebitno dopolnjevanje sta v izvajanju, tako da do konca oktobra pričakujejo tudi zelen rezultat, to je odobritev sredstev sofinanciranja za prvi mejnik.

Projektna skupina in podskupine, ki delajo na projektu, se bodo skladno z izvajanjem postopoma dopolnjevale. Izvajanje projekta preverjajo na razširjenih sestankih projektne skupine, ki jih sklicuje vodja projekta Albin Leskovar vsakih štirinajst dni. Udeležujejo se tudi številnih koordinacijskih sestankov posameznih projektnih podskupin, za katere so odgovorni njihovi vodje. Enkrat mesečno seznanijo NUS in upravo skupine Impol z rezultati minulega dela.

Delo na projektu poteka v timskem vzdušju. Vodja projekta Albin Leskovar je z delom projektne ekipe zelo zadovoljen. Pravi, da se kaže visoka raven samoiniciativnosti, kar omogoča uspešno izpolnjevanje danih nalog, kljub temu da so obremenjeni z rednimi delovnimi nalogami.

Novičke

KAJ JE NOVEGA V SKUPINI IMPOL?

Poslovanje v Impolu R in R

- V Impolu R in R so začeli s prenovo dotrajanega digestorija, ki za potrebe avtomobilske industrije izvaja makropreiskave drogov, iztiskanih palic in profilov ter pločevink. S prenovo bodo pridobili ločen prostor za postavitve novega digestorija, kar bo zaposlenim omogočalo boljše in varnejše pogoje dela.
- V oktobru zaključujejo študijo »Recikliranje aluminija iz onesnaženega scrapa in stisnjene žlindre«, katere naročnik je Impol 2000.

Impol se pojavlja tudi v drugih medijih

- Skupina Impol se je uvrstila na več lestvic, ki so jih objavili mediji v letošnjem letu. Tako je Impol peti največji slovenski izvoznik v Evropski uniji leta 2008, 13. na lestvici trisotih največjih slovenskih podjetij po skupnih prihodkih v letu 2008 in deveti največji slovenski vlagatelj v Srbiji.
- Mediji poročajo tudi o tem, da so se vodstvo družb skupine Impol, predstavniki reprezentativnih sindikatov in predstavniki svetov delavcev uspeli dogovoriti, da bo od 1. septembra dalje najnižja izplačana neto plača za 174 ur dela v družbah skupine Impol v Sloveniji znašala 600 evrov.

V novembru bo presoja

- 23. in 24. novembra bodo Impol obiskali presojevalci neodvisne certifikacijske hiše Bureau Veritas, ki bodo presojali skladnost delovanja skupine Impol s standardoma ISO 14001 in OHSAS 18001.

Presojevalci preverjajo varovalno opremo

Vodja projekta: mag. Albin Leskovar
Namestnik vodje projekta: Peter Cvahte

Skupina za izdelavo izdelka Vodja: Vukašin Dragojevič	Skupina za integracijo prototipa v proizvodnjo Vodja: Marjan Čretnik	Skupina za finalizacijo in pakiranje izdelka Vodja: Henrik Flis	Skupina za analizo trga in promocijo izdelka Vodja: Petra Pristavnik	Skupina za ekonomiko projekta Vodja: Irena Šela
---	--	---	--	---

Tabela: Projektna skupina, ki je izvajala naloge prvega mejnika

Podskupina za razvoj tehnologije izdelave Vodja: Robert Kučič	Podskupina za laboratorijske teste in industrijske raziskave Vodja: Ida Krevh	Podskupina za razvoj aplikacij, nadzora in vodenja strojev Vodja: mag. Bojan Marčič	Podskupina za obdelavo podatkov in izdelavo virtualnih modelov Vodja: Peter Cvahte	Podskupina za razvoj orodij Vodja: Simona Kovačič
---	---	---	--	---

Tabela: Pri izvajanju nalog drugega mejnika se bodo vključile tudi podskupine za izdelavo izdelka

Unidel uspešno izpolnjuje obveznosti

POZITIVNI ODZIV Z MOS-A

Unidel trenutno posluje pozitivno, sicer načrte dosegajo 81-odstotno, vendar upajo, da se bo stanje še izboljšalo in se bodo kmalu vrnili na prejšnji nivo poslovanja. Težave jim trenutno povzroča plačilna nedisciplinirana kupcev, saj skoraj nihče več ne izvede plačila v plačilnem roku.

V svojih vrstah imajo zaposlenih 42 ljudi in ne glede na situacijo se trudijo obdržati obstoječe število delovnih mest, zato sprememb na tem področju zaenkrat ne načrtujejo. Ponovno imajo kar nekaj težav z bolniškimi odsotnostmi. Trenutno jim primanjkuje delovne sile zlasti v pralnici. Kljub nevspešnostim uspešno izpolnjujejo obveznosti do kupcev. Trenutno je njihov največji kupec podjetje Montavar, s katerim imajo sklenjeno kvotno pogodbo. Upajo, da bodo uspeli razširiti svoj program in ponuditi povečan obseg različnih izdelkov. Unidel trgu ponuja številne storitve: lastno šivalnico, s katero se lahko stranki popolnoma prilagodijo; program trgovskih izdelkov (čelade, glušniki, rokavice ...); pralnico, kemično čistilnico; vzdrževanje okolja v Impolu; pošto, telefonsko centralo in arhiviranje za Impol. Pretekli mesec so sodelovali na Mednarodnem obrtnem sejmu, ki ga je v osmih sejemskih dneh obiskalo 168.000 obiskovalcev. Tam so, kot že vsako leto do sedaj, predstavili svoj standardni program, h kateremu so dodali kar nekaj novosti. Z obiskom sejma so zelo zadovoljni, pa tudi odzivi strank, ki so jih povabili, so bili letos še boljši kot lani. Prav tako so pred odhodom na sejem izdali nov katalog (UNIDEL Simple 2010), v katerem predstavljajo več kot 250 artiklov. V njem se najdejo oblačila, obutev, rokavice, oprema za zaščito glave in višinska oprema. Katalog je plod njihovega samostojnega dela, sami pa urejajo tudi svojo spletno stran.

Prodaja folij zadovoljiva

V IMPOLU FT SO NA DOBRI POTI, DA URESNIČIJO CILJE ZA LETO 2009

Za evropske proizvajalce folij so razmere na trgu dosegle vrhunec leta 2007. Pozitiven trend se je nadaljeval tudi leta 2008, a so se v drugi polovici tega leta že začeli kazati prvi znaki zaviranja. Kljub takratnim pesimističnim napovedim za leto 2009 so si v Impolu FT zadali cilj, da dosežene količine iz leta 2008 letos povečajo za 2.000 ton. Zaenkrat so na dobri poti, da ta cilj uresničijo.

Padec povpraševanja je svetovni fenomen
Kljub dobri zasedenosti njihovih kapacitet v letošnjem letu razmere na trgu niso enostavne. Kriza sicer ni dosegla takšnih razsežnosti, kot smo jim bili priča v avtomobilski industriji in gradbeništvu, a vendarle je prodaja pri evropskih proizvajalcih folij letos v primerjavi z letom 2008 nižja za kar deset do petnajst odstotkov. Podobno je tudi drugod po svetu, minimalno pozitivno rast je obdržala le Kitajska (dva do tri odstotke), a se je tudi tam odstotek rasti močno zmanjšal. Kriza se ne kaže samo v zmanjšanem povpraševanju in posledično nižji prodaji, ampak tudi v poslabšani plačilni sposobnosti kupcev ter prelaganju sprejetih obveznosti na kasnejše roke. Pozitivne tržne razmere so bile prisotne le na segmentu gospodinjske folije. Povpraševanje po teh izdelkih se je povečalo predvsem zaradi pred kratkim sprejetih antidumpinskih ukrepov Evropske unije na uvoz iz Kitajske, Brazilije in Armenije. Impol FT je ta trend izkoristil in povečal delež prodaje v tem segmentu ter s tem tudi kompenziral nekoliko slabše povpraševanje na drugih področjih.

Vedno bolj prepoznani in priznani v velikih koncernih

Kriza je posledice pustila tudi pri kupcih. Ker se je pri nekaterih finančno stanje močno poslabšalo, so bili prisiljeni sodelovanje z njimi omejiti ali celo prekiniti. Po drugi strani pa so uspeli razširiti sodelovanje z določenimi obstoječimi kupci, pridobiti nove kupce in kvalificirati nove izdelke. Veseli so, da so v zadnjem času povečali prepoznavnost Impola FT pri velikih koncernih, kot sta Alcan Packaging in Constantia. Pri tem jim je pomagalo

predvsem dobro ime, ki so si ga ustvarili pri njihovih tradicionalnih kupcih Alcan Packaging Rorschach in Constantia Patz. Tako so dobili priložnost za dobave tudi v druge obrate znotraj teh dveh sistemov. V zadnjem času je veliko kupcev opravilo presoje v Impolu, kar po eni strani kaže na to, da se zanimajo za sodelovanje, po drugi strani pa je to dobra osnova za primerjavo s konkurenco.

Na prihodnost gledajo optimistično

Kupci od Impola FT poleg primerne cene pričakujejo predvsem kakovost, kratke dobavne roke, zanesljivost glede spoštovanja rokov in fleksibilnost. Ob povečanju naročil v zadnjem času te zahteve nekoliko težje izpolnjujejo. Zato je njihova glavna naloga do konca leta 2009, da s tesnim sodelovanjem vseh procesov izboljšajo podporo kupcem. Čeprav je v zadnjih mesecih na trgu moč zaznati pozitiven razvoj, še nihče ne upa govoriti o koncu krize. Leto 2010 bo zelo nepredvidljivo. Velika neznanka je predvsem, ali bo učinek povečane brezposelnosti v Evropi imel vpliv na prodajo potrošnih dobrin. Kljub temu na dolgoročni razvoj folijske dejavnosti v Impolu FT gledajo z optimizmom. Čaka jih še mnogo izzivov. Zdej, ko so se približali mejam svojih količinskih zmogljivosti, bodo poskušali še izboljšati strukturo izdelkov, kar bi jim zagotovilo višjo dodano vrednost. Želijo si predvsem povečati delež folij za embalažo v prehranbeni industriji in farmaciji. Potrebno bo narediti napredek pri ponudbi najtanjših folij, pri čemer zaenkrat na trgu še niso prisotni v polni meri. Pri tem mislijo na razširitev ponudbe na debeline šest in sedem mikronov ter povečanje fleksibilnosti glede količin in dobavnih rokov (tudi s pomočjo nove razrezne linije – LKF). Vselej prisoten in pomemben cilj je povečanje povprečne širine valjanja. Prav tako pa jih čakajo še mnogi izzivi, povezani z izboljšanjem embalaže, nalepk na embalaži, dokumentov, e-business storitev itd. Stroške nameravajo znižati predvsem s pomočjo vračanja in večkratne uporabe jeklene in lesene embalaže ter jeklenih tulcev, s čimer so delno že začeli.

V Unidelu so se naročila že povečala

Seja Združenja kovinskih materialov

SREČANJE PREDSTAVNIKOV VODILNIH PODJETIJ V PANOJI

V septembru je skupina Impol gostila sedmo sejo upravnega odbora Združenja kovinskih materialov, katerega članica je tudi družba Impol, d. o. o. Udeležencem seje je predsednik uprave Impola 2000 Jernej Čokl predstavil podjetje Impol, nato pa so se pogovarjali o delu in vlogi gospodarske zbornice, katere generalni direktor je Samo Hribar Milič. Prav tako so se s pomočjo poročila, ki ga je pripravil direktor združenja mag. Martin Debelak, seznanili s poslovanjem podjetij, ki se ukvarjajo z dejavnostjo kovinskih materialov, v letu 2008. Predstavili in oblikovali so delo in naloge združenja v letu 2010. Govora je bilo tudi o kolektivnih pogajanjih, pri čemer so razpravljali o učinkovitosti izpeljavi pogajanj.

Kaj je Združenje kovinskih materialov?

ČLANICE UVELJAVLJAJO INTERESE

Združenje kovinskih materialov je avtonomna, nepolitična in strokovna organizacija, ki povezuje predvsem družbe z glavno registrirano dejavnostjo proizvodnje in predelave kovin. V tem združenju članice (med njimi je tudi Impol) uveljavljajo svoje interese glede pogojev gospodarjenja, razvoja stroke, napredka dela in poslovanja članov. S tem se izboljšuje njihova konkurenčnost na domačem in tujem trgu. V združenju se oblikujejo tudi stališča in politika do socialnih partnerjev, zakonodajnih in vladnih institucij ter drugih domačih in mednarodnih asociacij. Prav tako pa članicam zagotavljajo strokovno pomoč v obliki informiranja, svetovanja, usposabljanja ter zastopanja in posredovanja predlogov. Združenje je organizirano kot strokovna služba. Organ upravljanja je 17-članski upravni odbor, kamor je bila kot predstavnica Impola izvoljena direktorica za kadre Brigita Juhart. V tem odboru so prisotni tudi predstavniki številnih pomembnih podjetij iz panoge: Acroni, Talum idr.

V letu 2010 lahko pričakujemo pričetek rasti

Z DIREKTORJEM ZDRUŽENJA KOVINSKIH MATERIALOV SMO GOVORILI O TRENUTNEM STANJU V DEJAVNOSTI KOVINSKIH MATERIALOV

Mag. Martin Debelak

Kriza in recesija: verjamemo, da imate nanju svoj pogled. Drži? Vse skupaj se je začelo že v lanskem letu, v nekaterih panogah se je kriza najavljala že v avgustu in septembru. Oktobra in novembra se je pokazala tudi v avtomobilski industriji, od katere so v veliki meri odvisna podjetja v našem združenju. Tako je na primer podjetje Štore Steel recesija močno prizadela, saj se je proizvodnja vzmetnih jekel v Evropi zmanjšala za dobrih 90 odstotkov. Da bi se izognili prenehanju poslovanja, se je podjetje moralo preusmeriti v nove programe. Tudi livarji, ki delajo za trg avtomobilske industrije velike serije izdelkov, morajo preusmerjati svojo proizvodnjo in iskati nove možnosti, prav tako je lansko leto bil viden velik upad proizvedenih količin na področju barvnih kovin. In kaj lahko podjetja storijo? Na hitro se situacije seveda ne da popraviti, novih tržišč praktično ni, saj že vsak vsakega pozna, iščejo lahko le nove tržne niše, ampak tudi to ni lahko. Letos je bil od začetka leta pa vse do sedaj zabeležen kar hud padec. Vsa podjetja v dejavnosti kovinskih materialov se srečujejo s podobnimi problemi kot podjetja v drugih panogah. Tudi na seji upravnega odbora so vsi predstavniki podjetij govorili o podobnih situacijah in problemih. Vsak direktor se trudi obdržati čim več delovnih mest. Ljudi, ki so se že veliko naučili in so dobri v svojem delu, ne moreš kar tako

nadomestiti. Če se le da, je dobro, da se krizni čas izkoristi tudi za dodatno izobraževanje zaposlenih.

Napovedi ali ugibanja ekonomistov in gospodarstvenikov glede poteka krize so zelo različna. Kakšno je vaše mnenje?

Zadeve se že malo izboljšujejo, vendar zaenkrat še nikakor ne pričakujem ponovnega vzpona na predhodno stanje. Po napovedih naj bi v letu 2011 v Evropi dosegli gospodarsko rast iz let 2005 in 2006, nikakor pa ne rasti iz let 2007 in 2008. Ukrepi, ki so jih države izvedle po udaru recesije, so malce pripomogli k izboljšanju stanja, vendar niso storili čudežev. Stanje se bo počasi izboljševalo, vendar lahko pričakujemo vmesne padce. V začetku prihodnjega leta se bi naj začela počasna rast, je pa res, da je vse odvisno od evropskega trga in dogajanja v avtomobilski industriji. Nekatere panoge bodo okrevale hitreje, nekatere počasneje. Na žalost se dejavnost kovinskih materialov in livarjev nahaja v drugi skupini.

V čem vidite prispevek Združenja kovinskih materialov pri soočanju z globalnimi izzivi krize in recesije? Kateri so največji dosežki v zadnjem času?

Združenje kovinskih materialov na samo poslovanje podjetij nima vpliva, pomagamo posredno. V tem letu smo že februarja na seji oblikovali sklep, ki smo ga poslali Ministrstvu za gospodarstvo, kjer smo predstavili, kaj naša panoga dela in kaj bi bilo treba spremeniti. Nemogoče pa je pričakovati, da bo država oblikovala specifične ukrepe za posamezno dejavnost. Z lobiranjem poskušamo doseči pospešitev dogajanja. Državi namreč manjka hitrih reakcij, sedaj v kriznem času pa se je treba hitro odzviti in sprejemati učinkovite ukrepe. Kot združenje lahko zagotovo dosežemo več, je pa res, da kovinska predelovalna industrija ni tako na dnu, kot so nekatere druge. Na sejah upravnega odbora je navadno prisoten tudi član iz Ministrstva za gospodarstvo, ki posreduje

naše predloge na ministrstvo in poskuša zastopati naše interese. V prihodnje nameravamo pridobiti še več sodelujočih iz drugih ministrstev, saj je takšna neposredna komunikacija najbolj učinkovita. Na ravni združenja so združena vsa podjetja dejavnosti kovinskih materialov in livarjev. Skupaj lahko izvedemo veliko majhnih korakov, ki bodo pomembno vplivali na prihodnost naše panoge. Delujemo tako, da pregledamo vse predloge naših članov in ustrezno ukrepamo. Imamo pa še veliko manevrskega prostora glede lobiranja, pri čemer se moramo tako mi kot Gospodarska zbornica še okrepiti.

Zelo aktualna tema socialnega dialoga med sindikati in delodajalci so plače. Kako poteka sodelovanje z reprezentativnimi sindikati na tem področju?

V okviru združenja smo formulirali pogajalsko skupino, ki je sestavljena iz predstavnikov podjetij. Ko na naš naslov pridejo zahteve in predlogi za pogajanja, upravni odbor skupaj s pogajalsko skupino določi okvir, znotraj katerega se lahko pogajamo. Pogajalska skupina izvede pogajanja s sindikati in če izpogajamo predloge, ki so sprejemljivi za vse strani, jih predamo upravnemu odboru v odobritev. Za zdaj težav na tem področju nismo imeli, se pa sedaj pojavljajo kar visoke zahteve posameznih sindikatov, ki pa glede na krizni čas niso najbolj realne. Na podlagi nekaterih predlogov in pobud lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo kar pestro dogajanje na področju plačnih pogajanj. Kakšen bo izid, bomo videli.

Pred kratkim je Impol gostil sedmo sejo upravnega odbora Združenja kovinskih materialov. Kako ste bili zadovoljni s potekom seje?

Običajno se sestajamo v različnih podjetjih, kjer si ogledamo še proizvodnjo. Vsi predstavniki zelo radi pridejo na seje, saj si na takšen način izmenjamo ogromno informacij. Na sejah pogosto gostimo zunanje kolege, ki predstavljajo aktualne teme, o katerih se tudi pogovarjamo. Seja, ki je potekala v Impolu, je bila realna, pogovarjali smo se o aktualnih temah in prišli do uporabnih spoznanj, s katerimi bomo lahko izboljšali delo v Združenju kovinskih materialov.

In za konec: kako ocenjujete stanje v skupini Impol?

O podrobnostih bi težko govoril, kolikor pa poznam situacijo, lahko rečem, da si je skupina Impol uspešno zastavila reorganizacijo in se razdelila na več manjših družb, glede na njihove proizvodne programe. Menim, da lahko takšen sistem zelo učinkovito deluje, saj vsak izvaja delo, ki ga obvlada. Takšen način delovanja lahko v času krize bistveno prispeva k izboljšanju stanja.

Presoj kupcev bo vedno več

POSTOPEK PRIDOBIVANJA KUPCEV JE V SEDANJEM ČASU ZELO ZAHTEVEN

Standard ISO/TS 16949 je tehnična specifikacija ISO, nastala v okviru mednarodnega združenja avtomobilskih proizvajalcev, ki vsebuje zahteve več nacionalnih standardov za avtomobilsko industrijo. Določa zahteve za sistem vodenja kakovosti v razvoju in proizvodnji ter, kjer se to zahteva, tudi pri vgradnji in servisiranju izdelkov, namenjenih avtomobilski industriji. Namenjen je vsem proizvajalcem izdelkov, ki se uporabljajo v avtomobilski industriji.

Zakaj presoje kupcev?

Presoje kupcev v skupini Impol se nanašajo na presojanje po standardu ISO/TS 16949. Kupec presoja, ali podjetje obvladuje standard, ki se uporablja pri proizvodnji zelo zahtevnih izdelkov. V primeru avtomobilske industrije so ti izdelki vgrajeni v avtomobile, kjer mora biti zagotovljena najvišja stopnja varnosti. Takšno presojo zahtevajo končna podjetja, kot sta na primer Audi in BMW. Kupce zanima, ali je izdelek skladen s specifikacijo in ali so vsi postopki skladni s standardom. In ravno standard je tisti, ki narekuje, da mora biti dokumentacija urejena tako, da je brez težav omogočena sledljivost postopka. Celoten postopek pridobitve kupca je zelo dolgotrajen in zahteven proces, včasih lahko traja tudi do deset let. Najprej so potrebne dobre reference, na podlagi katerih kupec vzpostavi stik in pošlje povpraševanje s priloženo tehnično specifikacijo o izdelku, ki ga potrebuje. Impol pregleda in preuči zahteve, ki so pogosto zelo obsežne. Po potrditvi specifikacije kupec naroči vzorčno količino, ki mu jo v Impolu pripravijo in odpošljejo. Če vzorčne količine uspešno prestanejo testiranja pri kupcih, sledi presoja. Ko kupec opravi presojo in če ni neskladij, sledi komercialni razgovor, podpis pogodbe o sodelovanju in nato serijska proizvodnja, ki ustvarja dobiček. Če pa je presoja neuspešna in so ugotovljena neskladja, bo kupec odšel drugam. To vpliva tudi na sloves podjetja, kar lahko ogrozi nadaljnje poslovanje. Za uspešno opravljeno presojo v podjetju so pomembni vsi, tako zaposleni kot vodstvo. Kupcem mora biti na voljo vsa potrebna dokumentacija, prav tako pa

jim standard omogoča, da si ogledajo proizvodnjo. Kakovost izdelka predhodno preverijo z vzorčno količino. Na presoji pa se želijo prepričati še o tem, kako nastaja izdelek, ki ga bodo naročili. Ravno zaposleni v proizvodnji so tisti, od katerih kupci pridobijo informacije, na primer o določenem stroju, o katerem zaposleni, ki na njem delajo, največ vedo.

Varstvo intelektualne lastnine

Pri ogledu proizvodnje se pojavlja vprašanje varstva intelektualne lastnine, vendar je skrb odveč. Kupci namreč Impolove izdelke vgrajujejo v svoje, prav tako pa tak postopek omogoča in določa standard. V pripravi je tudi dokument, s katerim bodo presojevalci podpisali izjavo, da se pridobljeni podatki uporabljajo izključno za namen presoje. To je način poslovanja, saj tudi Impol obiskuje svoje kupce in si tako zagotovi vzajemno sodelovanje.

Kupci presojujejo tudi področje varnosti in zdravja pri delu ter ravnanje z okoljem

Pomembna področja, ki jih presojevalci preverjajo, so tudi zdravje in varnost pri delu ter okoljsko ravnanje. V primeru, da ugotovijo neskladnosti s standardom na teh področjih, to negativno vpliva na izid presoje. Zato se je na presojo potrebno dobro pripraviti, saj je le tako mogoče pridobiti kupce in nova naročila. Ključnega pomena je dosledno upoštevanje pravil, ki so s pridobitvijo standarda zapisana, ne samo zaradi kupcev, temveč tudi za varnejše delo in boljše počutje. Pomembno je sodelovanje in pripravljenost vseh zaposlenih, saj lahko le kot uspešna zaključena celota kupcem pokažemo, da smo delovni, pridni in zanesljivi – boljši od konkurence.

Avtomobilska industrija je glede zahtev zelo natančna. Kupci izvajajo presojo tako za celoten proces kot tudi za vsak izdelek posebej, saj se želijo prepričati, da bodo dobili najboljše, kar ponuja trg. Trenutna situacija je marsikateremu podjetju onemogočila poslovanje. Zato mora Impol, ki ima na trgu dober sloves in je ključne kupce uspel obdržati, izkoristiti priložnosti in jih z največjim ponosom pridobiti še več.

Mag. Urh
Knuplež,
direktor
Stampal SB

PROIZVODNI PROCES DRUŽBE STAMPAL SB

STAMPAL SB, D. O. O.

VIZIJA IN POSLANSTVO

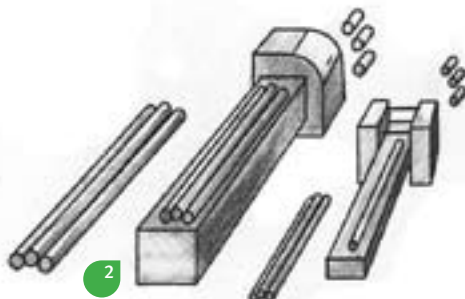
V podjetju Stampal SB si bomo tudi v prihodnje prizadevali za samostojen in kar se da prepoznaven nastop na trgu maloserijskih aluminijskih odkovkov. Še naprej bomo vzdrževali najvišjo možno stopnjo konkurenčnosti s pomočjo elementov poslovne odličnosti. V bližnji prihodnosti nameravamo pričeti z vpeljevanjem enostavnejših postopkov mehanske in površinske obdelave, kar bi še povečalo možnosti osvajanja novih trgov in utrjevanja obstoječega tržnega položaja. Vzporedno izvajamo tudi tržno analizo možnosti za vstop na zahteven trg velikoserijskih kovanih izdelkov za avtomobilsko industrijo.

CILJI

Poskušali bomo zagotavljati in povečevati učinkovitost obstoječih sredstev. Glede na dejstvo, da so le-ta z redkimi izjemami večinoma starejšega datuma, bomo vlagali tudi v posodabljanje in nadgrajevanje opreme. Prizadevali si bomo za utrjevanje in povečevanje tržnega deleža v državah, kjer smo že prisotni v veliki meri (npr. Italija, Nemčija, Švedska). Poleg tega bomo poskušali povečati svojo navzočnost na trgih, kjer naš trenutni delež po naših ocenah še ni zadovoljiv (Francija, Anglija, ZDA ...), ter osvojiti nekatere nove zanimive trge v Evropi (Belgija, Španija ...). Zelo pomemben cilj, ki pa ga bo ob trenutni svetovni ekonomski situaciji nekoliko težje doseči, je enakomerna izkoriščenost trenutno razpoložljivih proizvodnih kapacitet. Seveda navedenih ciljev ne bo mogoče uresničiti brez doslednega izobraževanja vseh zaposlenih.

STRATEGIJA

Ohranjanje usmerjenosti h kupcu bo še naprej ostala naša prioritarna naloga, in sicer v smislu konkurenčnosti cen, visoke kakovosti ter optimizacije in doslednega spoštovanja obljubljenih dobavnih rokov. Nadaljevali bomo z razvojem in osvajanjem vse zahtevnejših artiklov in širjenjem asortimana zlitin za kovanje ter vse večjo avtomatizacijo proizvodnje. Nove kupce bomo poskušali pridobivati z nekaterimi novimi dodatnimi aktivnostmi v naši ponudbi (tekoča penetracija ...), ki bi omogočile širjenje tržnega deleža na trgu odkovkov z visoko dodano vrednostjo.

1. Skladišče vhodne surovine

V skladišču vhodne surovine se skladiščijo izstiskane palice, ki so vhodna surovina, večinoma iz proizvodnega procesa cevarna (Impol PCP). Palice so v večini okrogle (99 odstotkov), nekaj pa je tudi ploščatih. Tukaj se prevzema material glede na zlitino, ki je potrebna za določeno vrsto odkovka. Razpoložljive aluminijeve zlitine, ki jih uporabljajo za odkovke, so od 2000 do 7075. Pomembno je, da se pred začetkom procesa izvede dosledna vhodna kontrola materiala, saj se le tako zagotovi kakovost odkovkov.

2. Razrez vhodne surovine – rezanje narezkov za utopno kovanje

Palice se vstavijo v žago, s pomočjo katere jih razrežejo na zahtevane dolžine, ki so potrebne za različne vrste odkovkov. Razrez palic na dolžine do 100 milimetrov poteka na disk žagi, na dolžine nad 100 milimetrov pa na tračni žagi. Sodobna disk žaga omogoča hitro in natančno nastavitve dimenzij in s tem razrez večjih količin materiala. Delo na žagi poteka po naročilu, zato vmesno skladiščenje večjih količin razrezanih palic ni potrebno.

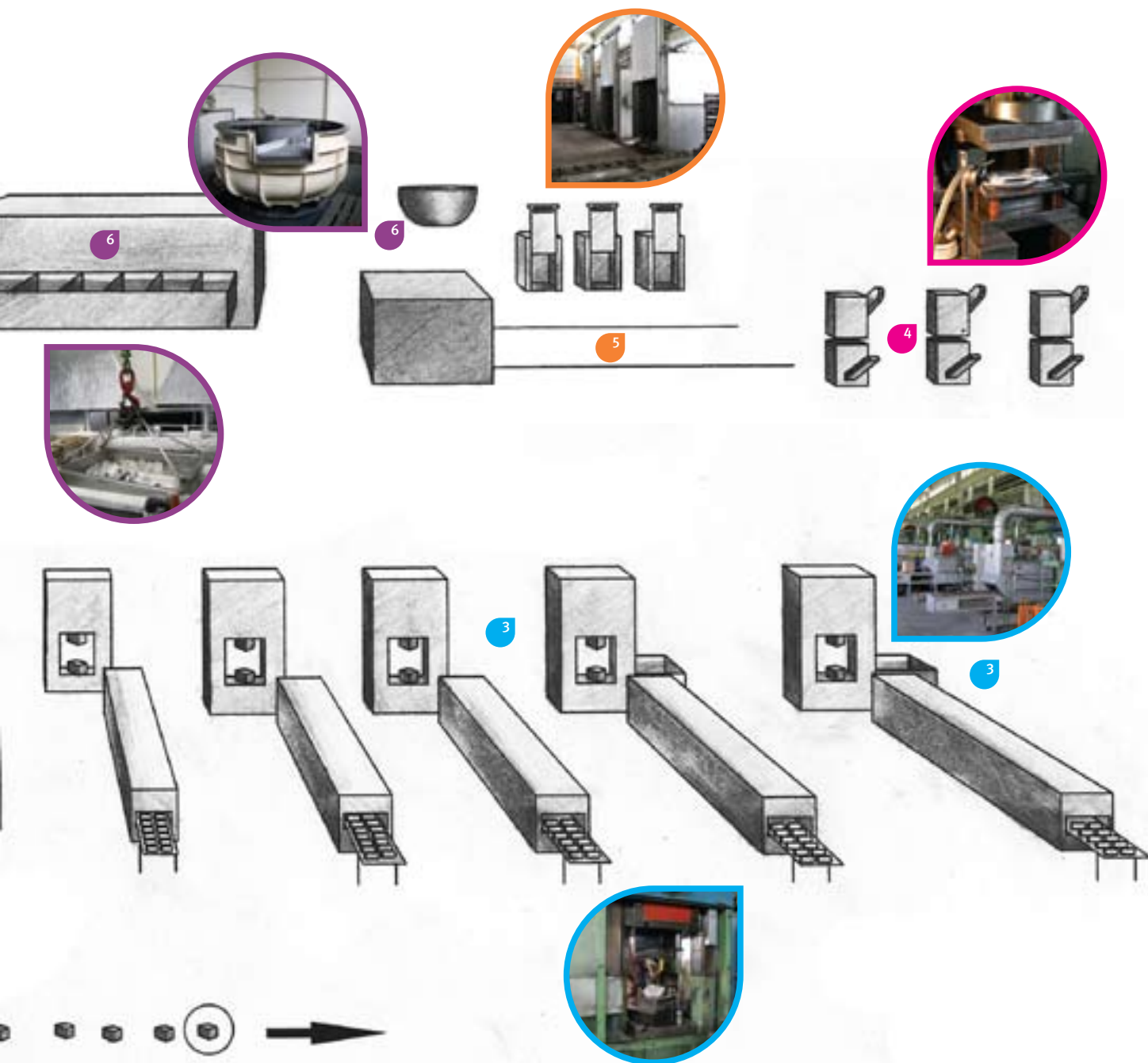
3. Utopno vroče kovanje

Ustrežno, na definirano dolžino razrezane

palice se prenesejo do ene izmed šestih mehanskih kovaških linij z razponom sile od 230 do 1300 ton, kjer se na stiskalnicah kujejo odkovki. Stiskanje poteka na petih vijačnih stiskalnicah in eni ekscentrični stiskalnici. Od tega sta dve liniji namenjeni zahtevnejšim kosom, saj imata bazen z vodo, ki po stiskanju ohladi odkovke, da ne pride do nepotrebnih poškodb. Nekateri odkovki se kujejo iz preform (predkovani odkovki), nekateri pa se kujejo neposredno iz razrezanih palic. V večini se izdelujejo serije do 50.000 odkovkov letno. Težkogetne zlitine je pred obdelavo potrebno termično obdelati – razžariti. Na stiskalnicah manjše odkovke izdeluje en kovač, večje pa dva, saj poteka nalaganje materiala ročno. Za stiskanje na stiskalnici se uporablja orodje, ki ga je pred pričetkom stiskanja potrebno segreti, ker lahko zaradi velike stiskalne sile počni. Uporabljajo se različna orodja, ki jih izdelajo zunanji dobavitelji po zahtevah in željah kupca, v Stampalu pa jih dodelajo, če je to potrebno. Vsa orodja, ki večinoma tehtajo od 200 do 300 kilogramov, so shranjena v skladišču za orodja.

4. Obrez odvečnega materiala

Obrezovanje odvečnega materiala poteka na štirih avtomatskih izsekovalnih strojih

(štancah). Ti stroji ločijo odvečni material, ki je nastal pri kovanju, od želenega odkovka. Za te stroje se prav tako uporabljajo orodja, ki so prirejena različnim vrstam odkovkov. Shranjena so v posebnem skladišču orodij za obrezovanje.

5. Termična obdelava

Obrezu odvečnega materiala sledi postopek termične obdelave. Odkovki potujejo v peč za žarjenje, kjer jih segrejejo do določene temperature (400–500 °C). Po segrevanju v peči padejo odkovki v bazen z vodo, kjer se ohladijo. Nato potujejo še v peči za umetno staranje, v katerih s pomočjo segrevanja na nižje temperature dobijo ustrezne (zahtevane) mehanske lastnosti. Odkovki iz zlitine 2017 pa pridobijo ustrezne mehanske lastnosti na podlagi naravnega staranja.

6. Vibrofiniš in luženje

Del odkovkov gre glede na zahteve kupcev

še v postopek vibriranja s kamenjem, kjer se odstranijo določene nepravilnosti. Prav tako se na odkovkih lahko izvede proces luženja. Postopek poteka tako, da odkovki potujejo skozi bazene z lugom (raztopina s kislino) in čistili ter na koncu še v toplo vodo. Po tem procesu so odkovki očiščeni in dobijo pravo svetlo barvo aluminija.

7. Finalizacija

Vsem procesom obdelave na koncu sledi še finalizacija, kjer odkovke polirajo in brusijo. Brušenje poteka s pomočjo različnih brusilnih tehnik, ki so odvisne od zahtev kupcev. Uporabljajo scotch-trakove ter mehke in fleksibilne trakove.

8. Kontrola, pakiranje, odprema

Proizvodnemu procesu sledi še proces kontrole, kjer se pregleda videz vseh kosov. Popolni kosi se nato spakirajo po željah kupca in so tako pripravljene na odpremo.

Stampalu se konec leta obetajo večja naročila tudi teh odkovkov

Skupina Impol proti novi gripi

ČE BOMO UPOŠTEVALI NASVETE, Z GRIPO NE BOMO IMELI TEŽAV

Kako se virus pandemske gripe prenaša?

- S kužnimi kapljicami, ki nastajajo pri kašljanju, kihanju, govorjenju.
- Z neposrednim tesnim stikom z obolelim (poljubljanje, objemanje).
- S posrednim stikom preko okuženih površin in predmetov.

Bolezniški znaki:

- povišana telesna temperatura,
- mrazenje,
- suh kašelj, bolečine v žrelu,
- zamašen nos ali izcedek iz nosu,
- bolečine v mišicah in kosteh,
- glavobol, utrujenost,
- bruhanje, driska.

Dodatni ukrepi v skupini Impol:

- Financirano bo cepljenje proti novi pandemski gripi (ne navadni sezonski gripi) za vse zaposlene, ki bodo to želeli.
- Zaposleni se bodo dodatno usposabljali za različne delovne naloge oziroma za opravljanje dela na različnih strojih.
- Promocija zdravja in izvajanje usmerjene zdravstvene vzgoje ter svetovanje.
- V skladišču družbe Unidel je na voljo osebna varovalna oprema (očala, rokavice, obrazne maske, razkužilniki in milniki).

Kako se zavarujemo pred pandemsko gripo?

Pogosto si umivamo roke.

Pogosto umivanje rok pod tekočo vodo (vsaj 20 sekund) z milom (po kihanju, brisanju nosu in dotikanju onesnaženih površin). Če nimamo možnosti umivanja rok, uporabimo robčke z alkoholnim razkužilom, s katerimi si temeljito obrišemo roke.

Z rokami se ne dotikamo oči, nosu in ust.

Ne dotikamo se oči, nosu in ust, saj si lahko virus sami vnesemo v telo. Prav tako pa si je potrebno pri vstopu v določene oddelke razkužiti roke.

Ko kašljamo ali kihamo, vedno uporabimo papirnati robček.

Ko kihamo ali zakašljamo, si usta in nos prekrijemo s papirnatim robčkom, ki ga takoj po uporabi odvržemo v najbližji koš. Če papirnatega robčka nimamo, lahko kihamo ali zakašljamo v zgornji del rokava.

Izogibamo se tesnim stikom z ljudmi, ki imajo znake bolezni.

Izogibamo se tesnim stikom z že obolelimi. Osebi, ki kaže znake okužbe, se, če ni nujno, ne približamo na manj kot en meter razdalje. Bolnike s pandemsko gripo obiščemo le, če je to nujno potrebno.

Če pri sebi opazimo bolezenske znake pandemske gripe, ostanemo doma in pokličemo osebnega zdravnika.

Vsakdo, ki kaže znake pandemske gripe, naj zapusti delovno mesto in o tem obvesti svojega nadrejenega. Po telefonu se posvetuje s svojim izbranim zdravnikom, ki mu bo svetoval in se odločil glede zdravljenja.

Če opazimo blage bolezenske znake pandemske gripe, jih zdravimo kot navadno sezonsko gripo ali težji prehlad. Pomembno je, da počivamo, uživamo dovolj tekočine in po potrebi zaužijemo zdravila za znižanje previsoke telesne temperature. Zlasti pa se izogibamo tesnim stikom z drugimi ljudmi. Pomoč pri dežurnem zdravniku poiščemo, kadar se pridružijo težave z dihanjem, občutek pomanjkanja zraka, glavobol z bruhanjem, poslabšanje kroničnih bolezni. Večina ljudi pa si brez posebnega zdravljenja opomore v tednu dni.

Obisk diplomantov

LETOS SO DIPLOMANTI METALURŠKE FAKULTETE IZBRALI IMPOL

V petek, 25. septembra, so Impol obiskali diplomanti metalurške fakultete iz Ljubljane, ki so diplomirali pred letom 1960. Diplomanti, ki so prišli iz celotne Slovenije, pa tudi iz tujine, se srečajo vsako leto in si ob tej priložnosti ogledajo eno izmed metalurških tovarn. Letos so izbrali Impol. Vodstvo skupine Impol jim je z veseljem predstavilo delovanje skupine in jih popeljalo na ogled proizvodnih procesov.

Med diplomanti so bili predstavniki, ki so oziroma so bili na vodilnih mestih pomembnih metalurških podjetij. Nekateri so že upokojeni, drugi pa še vedno delujejo v metalurških inštitucijah in na fakultetah, kjer so nekoč poučevali tudi naše vodilne metalurge.

Eden izmed diplomantov je bil tudi dr. Peter Kraljič, Slovenec z doktoratom na visoki tehniški šoli v Hannoveru in s končanim MBA študijem na francoskem INSEAD-u, svetovalec številnih podjetij in vlad, edini tujec v nemški komisiji za prestrukturiranje Zvezne agencije za delo in eden izmed vodilnih v svetovalni družbi McKinsey.

Z obiskom so bili vsi zelo zadovoljni, večina jih kar ni mogla verjeti napredku, ki je pomembno zaznamoval Impol v zadnjih 15 letih.

Niko Pauko

»Nad obiskom pri vas smo bili izjemno navdušeni. Pripravili ste nam zelo lepo srečanje. Lahko rečem, da smo bili vsi, jaz in moji kolegi, prijetno presenečeni. Sam sprejem nas je zelo razveselil, prav tako pa nas je impresionirala predstavitev proizvodnje, saj smo bili vsi navdušeni nad napredkom Impola. Sam, kot nekdanji štipendist v Impolu, lahko rečem, da smo bili presenečeni tudi nad proizvodnimi rezultati, ki jih Impol dosega kljub težavnim časom. Glede na to, da poznam situacijo v marsikaterem metalurškem podjetju, lahko rečem, da Impol dobro posluje. Ob tej priložnosti bi se v imenu vseh lepo zahvalil, da ste nam omogočili obisk in priredili tako lep sprejem!«

Niko Pauko, univ. dipl. inž.

Ali veste, kaj je mobing?

MOBING VSE POGOSTEJŠI TUDI V SLOVENSКИH PODJETJIH

Mobing je pojav v delovnem okolju, ki prizadene vse več delavcev. Izraz lahko prevedemo kot psihosocialno nasilje, ki ga izvajajo sodelavci s svojim etično spornim vedenjem do posameznika ali podskupine. To sistematično psihično trpinčenje se lahko pojavlja na vseh ravneh delovnih odnosov – s strani predrejenih, nadrejenih ali med seboj enakovrednih sodelavcev. Da vedenje dobi oznako mobinga, se naj bi po kriterijih pojavljalo vsaj enkrat tedensko vsaj šest mesecev. Najpogostejše oblike mobinga so nenehno kritiziranje dela, prekinjanje govora, jemanje besed, obrekovanje, širjenje govoric, napadi na politično ali versko prepričanje posameznika, norčevanje iz zasebnega življenja ali narodnosti, dvom v poslovne odločitve žrtve, dodeljevanje zdravju škodljivih nalog, namerno povzročanje škode posamezniku, grožnje ali dejansko fizično nasilje itd. Z mobingom želijo sodelavci posameznika izključiti iz družbe. Tako se posameznik počuti nezaželenega in pogosto z njimi pade v konflikt. Posledice, ki jih mobing pusti na žrtvi, so motnje spomina, živčni zlomi, depresije, nespečnost, želodčne težave, bolečine v križu idr. Žrtve mobinga so prizadete tudi psihično, saj izgubljajo samospoštovanje in zaupanje do soljudi. Zato potrebujejo strokovno pomoč.

Mobing prinaša delodajalcu precej negativnih posledic: stroške zaradi slabše učinkovitosti pri delu in slabih delovnih odnosov, negativen ugled v javnosti, bolniške odsotnosti, povečane fluktuacije zaposlenih, usposabljanja novih delavcev idr., zato je priporočljivo preventivno delovanje – sprejem politike, ki se začne z izjavo o zavezi k reševanju problematike. Politika mora jasno opredeliti glavna načela, na primer: da organizacija psihičnega nasilja ne bo dopuščala, da je psihično nasilje organizacijski problem in ga je mogoče reševati, da ima vsak zaposleni pravico do spoštljivega odnosa ...

Informacijska pisarna za mobing

V prostorih Kadranga (Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica) je vsak torek med 17. in 18. uro odprta informacijska pisarna za mobing.

Pisarna je brezplačna in namenjena vsem zaposlenim v skupini Impol, ki se slabo počutite na svojem delovnem mestu, menite, da ste žrtev nasilja (psihičnega ali fizičnega) in potrebujete pomoč. Pisarno vodi neodvisna zunanja oseba, ki vam nudi svetovanje in obenem zagotavlja popolno anonimnost.

OKOLJSKA POLITIKA

Aluminijasti izdelki so si pridobili sloves izdelkov prihodnosti predvsem zaradi okolju prijazne predelave, uporabe in reciklaže.

V družbah skupine Impol se zavedamo, da pri izdelavi izdelkov iz aluminija poleg uporabljene opreme, surovin, znanja in dela uporabljamo tudi naravne vire ter neposredno vplivamo na okolje.

Vemo, da je premišljeno ravnanje z naravo edina prava pot, ki zagotavlja zadovoljstvo zaposlenih, kupcev in širše javnosti.

Prizadevamo si za nenehno zmanjševanje vplivov na okolje, ki so posledica našega sedanjega in preteklega delovanja. Pri načrtovanju novih dejavnosti izbiramo tehnične rešitve, ki so tudi ekološko učinkovite. Pri razvoju novih zlitin za svoje proizvode omejujemo vsebnost okolju in človeku nevarnih elementov.

Sistem ravnanja z okoljem je vgrajen v vse procese skupine Impol in se v njih tudi razvija.

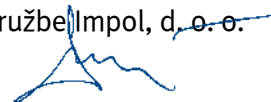
Naša temeljna načela

- Trajna zavezanost vodstva za varovanje okolja se odraža v podelitvi pristojnosti in odgovornosti vodjem procesov in strokovnim delavcem. Vodstvo zagotavlja učinkovito izvajanje okoljskih programov in usklajuje okoljsko politiko z razvojem družb skupine Impol in okolja, v katerem le-ta deluje.
- Naši ekološki cilji so usmerjeni k postopnemu uvajanju ekološko učinkovitih postopkov v skladu s tehnološkimi in finančnimi možnostmi družbe.
- Spoštovanje zakonskih predpisov, smernic in referenčnih dokumentov (BREF) o najboljših tehnikah (NRT) ter drugih legitimnih zahtev, ki smo jih sprejeli, je naša dolžnost na vseh ravneh. Skladnost dokazujemo z rednimi meritvami emisij, ki jih izvajajo pooblaščené ustanove.
- Izvajanje programa ekoloških dejavnosti smo vključili v kratkoročne in dolgoročne načrte ter strategijo in za to zagotavljamo sredstva. Z vsakoletno določitvijo novih nalog na področju varovanja okolja zagotavljamo nenehno izboljševanje ekološkega stanja.
- Vsi zaposleni smo glede na svoje naloge pri varovanju okolja deležni ustreznega izobraževanja. Tako zagotavljamo višjo stopnjo okoljske ozaveščenosti in usposobljenosti za posebne naloge. Poznavanje in uresničevanje načel varovanja okolja sta zavezujoča za zaposlene.
- Zahteve glede poznavanja in spoštovanja načel naše okoljske politike, delovanja v skladu z zakonodajnimi zahtevami in izvajanja okoljskega izobraževanja za zaposlene, katerih delokrog je povezan s pomembnimi okoljskimi vidiki, prenašamo na naše dobavitelje in vse, ki delajo za skupino Impol ali v njenem imenu.
- Pri raziskavah in reševanju vprašanj na področju varovanja okolja smo v družbah skupine Impol odprti za pobude vseh zainteresiranih. Javnosti in zaposlenim so na voljo informacije o naših prizadevanjih in dosežkih na tem področju.
- S sprejetjem okoljske politike se zavezujemo k preprečevanju onesnaževanja okolja. Naša prizadevanja se odražajo predvsem v:
 - preprečitvi onesnaževanja potoka Bistrica;
 - zmanjšanju emisij v ozračje;
 - omejeni, nadzorovani in skrbni rabi nevarnih snovi;
 - prispevku h globalni energetski učinkovitosti, kar dosegamo z uporabo in predelavo lastnih in zunanjih virov sekundarnega aluminija.

Zapisana okoljska politika je dostopna širši javnosti.

Slovenska Bistrica, oktober 2009

Edvard Slaček,
direktor družbe Impol, d. o. o.

KEMIČNA ČISTILNICA
Labod

KEMIČNA ČISTILNICA
LABOD
Spindlerjeva ulica 2e
* pri obrtni zbornici *

čiščenje popravila
pranje popravila
likanje barvanje
impregnacija

tekstila, usnja in preprog

tel: (02) 81 81 360

AKCIJA 3=4
pri čiščenju
4 hlač
plačate le čiščenje
3 hlač
1 hlače čistimo na naš račun

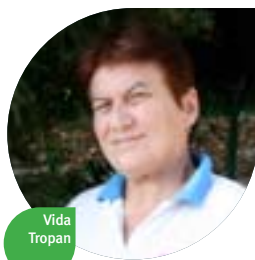
Labod

DELOVNI ČAS
pon - pet: 7.00 - 18.00
sob: 7.00 - 12.00

KEMIČNA ČISTILNICA
Labod

UNIDEL

Upokojila se je ...

Vida
Tropan

V skupini Impol se je zaposlila pred 35 leti, vendar to ni bila njena prva zaposlitev. Pred tem je nekaj časa delala v gostinstvu. Ko je leta 1974 prišla v Impol, je začela delati v današnji profilarni kot lužilka prometnih znakov. Ta program so v Impolu kasneje opustili in takrat se je preselila v novo halo, kjer je delala na novi 500-tonski »štanci«. V začetku je opravljala delo v dveh izmenah, kasneje pa tudi v treh in štirih, vseskozi pod budnim očesom »majstra« Antona Smogavca. Nato je bila premeščena na delovno mesto v pakirno linijo, kjer je za tekočim trakom pakirala

rondelice. Čeprav je delala v povsem ženskem kolektivu, med njimi nikoli ni bilo »ženskih« preprirov. Poleti je rada odšla na morje v Impolove počitniške hiške na Rabu.

Sedaj ko je v pokoju, pravi, da ima veliko več časa. Doma skrbi za nekaj zajčkov, pujske, v posebno veselje pa ji je narava – v tem letnem času jo lahko skoraj vsak dan srečate v gozdu, ko zagrizeno išče gobe ali pa nabira kostanj. Z možem Dragom, ki je prav tako v pokoju, imata tri sinove – Roberta, ki dela v tujini, Boštjana, ki živi na Kostanjevcu, in Gregorja, ki je še doma. Prav tako jima je življenje podarilo že tri vnuke – Tejo, Luko in Vaneso. In prav vnuki so ji v največje veselje. Vida pravi, da si zase in za svojo družino želi le zdravja, drugo pa potem samo pride.

»Vida je bila zelo prijazna in marljiva delavka. Nikoli ni zamudila na delo. Res je bilo lepo delati z njo. V prihodnosti ji želimo predvsem veliko zdravja in sreče.«

Sodelavke in sodelavci

Obvestilo članom sindikata SKEI Impol

Vse člane sindikata SKEI obveščam, da sem 1. oktobra uradno začel opravljati svoje delo predsednika konference SKEI Impol, za katerega sem bil izvoljen na julijskih volitvah. Sklenil sem pogodbo o zaposlitvi s konferenco, zaradi česar je moj delovnopравни položaj drugačen od položaja mojih predhodnikov, ki so bili zaposleni pri enem od delodajalcev, katerih delavci so člani konference SKEI Impol. S tem sem tudi delovnopravno neodvisen od delodajalcev in za svoje delo po pogodbi o zaposlitvi odgovarjam sindikatu. Pozivam vse, ki bi želeli postaviti kakšno vprašanje, nasloviti prošnjo, se obrniti

name zaradi težav v zvezi z delom, da k meni pristopite kadar koli v času uradnih ur, pa tudi izven njih. Praviloma bom v pisarni v Izobraževalnem centru vsak dan od 6. do 14. ure. Takrat bom dosegljiv na telefonski številki 02/845-32-62, preostali čas pa na mobilni telefon, številka 031/387-999. Potrudil se bom večkrat obiskati podjetja, kjer naši člani delate, in vam tako omogočiti lažji stik z mano. Če me na kakšnem izmed obiskov podjetja srečate in se želite pogovoriti z mano, le pristopite k meni.

Mladen Tramšek,
predsednik konference SKEI Impol

Tudi v Unidelu poskrbijo za druženje

Zaposleni v Unidelu so se srečali na kostanjevem pikniku z malo manj kostanji, več jedmi z žara in z veliko čašo dobre volje ter veselja. Sprostitve ob koncu tedna je bila po napornem

delovnem tednu kot naročena. Četudi jim je vreme dalo košarico, so za sonce in toploto poskrbeli sami. S soncem v srcih in toploto v dlaneh so pričarali nasmev v še tako oblačnih in deževnih dneh.

Kljub hladnemu vremenu nasmejani in veseli

Sveti delavcev

PREBERITE SI KRATKA POROČILA Z JESENSKIH SEJ SVETOV DELAVCEV, KI SO BILE ZELO ZANIMIVE

Impol LLT, šesta redna seja

- Poslovanje družbe je bilo v obdobju od januarja do avgusta pozitivno, kljub temu da PP liti trak ni posloval z dobičkom tako kot PP livarna.
- Zaposleni v zadnjem času pogosto opažajo nepoznane osebe, ki fotografirajo proizvodne prostore. Direktor je pojasnil, da gre za tuje presojevalce (eventualne bodoče kupce), ki imajo zakonsko pravico vpogleda v proizvodnjo in tehnologijo izdelave izdelkov. Poudaril pa je, da se tuja oseba ne sme gibati po proizvodnji brez spremstva zaposlenega.
- Člani sveta so izpostavili problem organiziranosti prehrane. Pogosto se namreč zgodi, da za delavce v popoldanski in nočni izmeni zmanjka tople malice, pa tudi sicer so obroki (pre)majhni. Podan je bil predlog, da bi se na nivoju skupine Impol ponovno ustanovila komisija za prehrano, ki bi spremljala količino in kakovost obrokov.
- Člani sveta so izpostavili problem premajhnega števila delavcev v posameznih izmenah in posledično prevelike obremenjenosti le-teh. Direktor je pojasnil, da so s 1. oktobrom zaposlili dva nova delavca, s čimer so nekoliko razbremenili ostale.
- Predstavljeno je bilo stanje na področju poklicnega zdravlja in varnosti. V letošnjem letu so se zgodile »lex tri delovne nezgode, v enakem obdobju lani pa devet. Vse zaposlene zato pozivajo k dosledni uporabi osebne varovalne opreme in k prijavljanju incidentov.

Impol PCP, sedma in osma redna seja

- Direktor družbe je predstavil poslovanje v prvih osmih mesecih. Z naročili so zadovoljni, saj so v primerjavi z lanskimi jesenskimi meseci rahlo v porastu.
- V družbi je bilo na dan 2. septembra zaposlenih 365 delavcev, kar je v primerjavi z novembrom 2008 20,1 odstotka manj. Odstotek zmanjšanja števila zaposlenih ni enak odstotku zmanjšanja proizvodnje, saj trg zahteva maksimalno prilagodljivost, kar ima za posledico terminsko neenakomerno porazdeljeno proizvodnjo.
- Glede premeščanja zaposlenih je direktor povedal, da bo zaradi še vedno nestabilnih gospodarskih razmer potrebna še večja fleksibilnost znotraj družbe.
- Člane sveta je zanimalo, kdaj lahko delavec opravlja drugo delo. Po-

jasnjeno je bilo, da je to možno v primeru nenadno odsotnega delavca, pomanjkanja dela na določenem delovnem mestu ali povečanega obsega na drugem delovnem mestu. V vsakem primeru mora delodajalec delavca pred premestitvijo ustrezno usposobiti za opravljanje dela.

- Izpostavljen je bil tudi problem nagrajevanja fleksibilnosti zaposlenih. Pojasnjeno je bilo, da so zaposleni, ki obvladajo delo na več strojih in delajo nadpovprečno uspešno, začasno napredovani.
- Govora je bilo tudi o motnjah v proizvodnem procesu. Še vedno ni jasno, ali so tehnološkega izvora ali so kriva orodja ali vhodna surovina slabše kakovosti. Izključen pa je človeški faktor.

Impol FT, osma redna seja

- V prvih osmih mesecih je poslovanje družbe pozitivno, takšni so tudi izgledi za september. Ker so cene izdelkov nižje kot lani, je potrebno razliko pokrivati z večjimi količinami.
- Člani sveta so izpostavili problem prehrane. Odkar je organizacijo prehrane prevzel novi dobavitelj, so obroki pogosto premajhni ali pa jih celo zmanjka. Podan je bil predlog, da bi se na nivoju skupine Impol ponovno ustanovila komisija za prehrano, ki bi spremljala količino in kakovost obrokov.
- Člane sveta je zanimalo, kako je s povišanjem plače in stimulacijami. Pojasnjeno je bilo, da kljub izboljšanju poslovanja v primerjavi s spomladanskimi meseci družba še vedno dosega le 93 odstotkov letnega plana, kar pomeni, da ni možnosti za izplačilo stimulacij. O povišanju plač pa tečejo pogovori na ravni države, vendar dogovora ni pričakovati v tem letu.
- Izpostavljen je bil problem prostorske stiske v valjarni. Direktor je pojasnil, da se zadeva intenzivno rešuje in v ta namen je že naročen podest nad progo tople valjarne, voz za čiščenje valjčnic na progi, novo dvigalo, pripravljene so tudi ponudbe za regalno skladišče v hali C.
- Člani sveta so se seznanili s predlogom kodeksa o zagotavljanju dostojanstva delavcev pri delu in varstva pred mobingom in bi ga naj sprejele vse družbe v skupini. Ob tem je bilo pojasnjeno, da se je prvi korak na tem področju naredil že lani, ko se je odprla informacijska pisarna za mobing na lokaciji družbe Kadring.

1.

2.

3.

- 1 | Na seji Impola PCP so se pogovarjali tudi o motnjah v proizvodnem procesu
- 2 | Člani svetov delavcev so izpostavili problem organizacije prehrane
- 3 | Direktor družbe Impol FT Tomaž Smolar je predstavil poslovanje družbe

Naši sodelavci

ŠTEFKA PLIBERŠEK

se je po končani osnovni šoli vpisala na Metalurško šolo, vendar je kmalu ugotovila, da je to ne veseli. Šolo je zato pustila in se s 16 leti zaposlila v mariborski Merinki, kjer je šivala hlačne nogavice. Po štirih letih je menjala službo in pot jo je zanesla v sedanji Rondal, kjer je delala kot prebiralka rondelic. To delo ji je bilo v veliko veselje vse od leta 1982 do 1985, ko se ji je pripetila delovna nezgoda, zaradi katere je bila kar leto in pol na bolniškem dopustu. Nato se je vrnila na delo v Rondal, kjer je ostala do privatizacije podjetja, po njej pa je izgubila zaposlitev. Dve leti je bila na Zavodu RS za zaposlovanje, nato pa se je leta 1997 zaposlila v Unidelu, kjer je zaposlena še sedaj. Tukaj je pomožna šivilja, šiva pa predvsem rokavice triko. Tudi to delo ji je zelo všeč, saj ji nudi precej samostojnosti. Štefka, ki je po naravi optimist, zgovorna in vesela oseba, ima dve hčerki in tri vnuke. V igri z vnuki najde največ energije za vsakodnevne napore. Za sprostitev pa rada prebere kakšno dobro knjigo. Všeč so ji predvsem dela Victorie Holt, zgodovinski in ljubezenski romani.

Ime: Štefka.
Priimek: Pliberšek.
Prebivališče: Zgornja Ložnica.
Datum rojstva: 9. januar 1961.
Horoskop: kozorog.
Hobi: hoja.
Sanjsko potovanje: Dubrovnik.
Najljubša hrana: solate na tisoč in en način.
Največji izziv: ostati kolikor toliko zdrava.
Najhujša nočna mora: je ni.
Misel za zaposlene: Ključ do uspeha in sreče je medsebojno poslušanje in razumevanje.
Smisel življenja: otroci in vnuki.

IGOR ROMIH

se je po osnovni šoli vpisal na Trgovsko šolo v Mariboru, ki jo je tudi uspešno končal. Njegova prva zaposlitev pa kljub temu ni bila v trgovskih vodah. Leta 2000 se je namreč zaposlil v Stampalu SB na delovnem mestu preoblikovalca kovin 2. Ko je Stampal SB leta 2004 zaposlil kar nekaj novih delavcev, je Igor napredoval in postal preoblikovalec kovin 1. Njegovo delo je potekalo v dveh izmenah, v glavnem pa se je ukvarjal z razrezom palic. Letos je Stampal SB kupil novo, precej hitrejšo žago, zato je to delovno mesto postalo enoizmensko. Igor sedaj opravlja več različnih del, od razreza, termične obdelave odkovkov do finalizacije. Pravi, da mu je v tem kolektivu zelo prijetno, saj se s sodelavci zelo dobro razumejo in sodelujejo. Igor se je pred kratkim preselil k svoji puncici, s katero imata eno leto starega sinka Nika. Največ svojega prostega časa preživi z njima. Veseli so, ko se lahko odpravijo na obisk k babicami ali pa na potep na morje. V prihodnosti si zase in svojo družino želi zdravja in še kakšnega otroka, v službi pa še naprej tako dobre odnose, kot so sedaj.

Ime: Igor.
Priimek: Romih.
Prebivališče: Zgornja Ložnica.
Datum rojstva: 22. november 1977.
Horoskop: škorpion.
Hobi: nogomet, tenis, druženje s prijatelji.
Sanjsko potovanje: ogled derbija med Barcelono in Realom.
Najljubša hrana: dunajski zrezek.
Največji izziv: ga ni.
Najhujša nočna mora: zmaga Reala.
Misel za zaposlene: ne se pustiti hecat.
Smisel življenja: je ležanje na plaži ...

Nadaljevanje izobraževanj in usposabljanj

POMEN UČENJA TER S TEM RAZVOJA POSAMEZNIKA IN DRUŽBE IZRAZITO NARAŠČA

V skupini Impol se zavedajo, da je učenje gonilo napredka, tako osebnega kot napredka podjetja. V Izobraževalnem centru družbe Kadring, d. o. o., zato dosledno spremljajo potrebe po izobraževanju in usposabljanju zaposlenih. V jesenskih mesecih nadaljujejo z organiziranjem usposabljanj, ki so zakonsko obvezna, kot na primer usposabljanje za upravljavce naprav na zemeljski plin, usposabljanje iz varstva pri delu in varstva pred požarom ter usposabljanje za mentorje v podjetjih. Slednjemu dajejo poseben poudarek, saj bodo kandidati za mentorje, ki bodo uspešno opravili preverjanje, dobili potrdilo o pridobljeni usposobljenosti, ki

ga lahko podjetje uveljavlja pri verifikaciji učnih mest. Brez usposobljenih mentorjev namreč ni mogoče sprejemati dijakov in študentov na obvezno delovno prakso, kar bi onemogočilo spoznavanje in uvajanje potencialnih sodelavcev. Organizirana pa so tudi usposabljanja, ki zakonsko niso predpisana, vendar pripomorejo k večji usposobljenosti in produktivnosti zaposlenih. Tako letos ponovno potekajo tečajji angleščine in nemščine. Programi tujih jezikov so pripravljeno individualno za potrebe skupine Impol, kar pomeni, da je snov prilagojena predhodnemu znanju kandidatov in da se besedni zaklad navezuje na vsebine iz industrije aluminija.

V Impolu vlagajo v izobraževanje zaposlenih

Sodelavci Kadringa na olimpiadi

ZAPOSLENI V DRUŽBI KADRING SMO SE TUDI LETOS UDELEŽILI DVODNEVNEGA SEMINARJA, KI JE POTEKAL V BOHINJU

Ker smo lani zelo uživali v vodnih športih, smo le-te tudi letos izbrali za rdečo nit našega teambuildinga. Na pot proti Bohinju smo se odpravili okoli 8. ure zjutraj. Ker je bilo precej idej, kaj bi si med potjo ogledali, smo se odločili, da najprej zavijemo na blejski grad in podoživimo življenje grajskih gospodov. Na gradu nas je prevzela razstava prizorov takratnega življenja in hitro je kdo izmed nas postal lutka ter uprizoril del takratnega življenja skupaj z maketo. Ko smo tako taval po preteklosti naših prednikov, nas je pot zanesla tudi v grajske kleti, kjer nam je menih predstavil delo takratnih kletarjev. Stvar je bila zelo zanimiva, saj smo se tam zadržali najdlje. Obiskali smo še zeliščni atelje in se nato odpravili proti Bohinju, ki je bil naš cilj. Nastanili smo se v hostlu pod Voglom ob Bohinjskem jezeru, kjer so potekale vse aktivnosti, saj smo si letos izbrali olimpiado nenavadnih športov. Najpogumnejši smo se osvežili v jezeru, drugi pa ob steklenički hladnega piva. Po kosilu smo se opremili s športnimi oblačili in se odpravili dogodivščinam naproti. Za začetek smo se morali postaviti v vrsto od najstarejšega do najmlajšega in tako oblikovati dve skupini. Ker sta bila na čelu vrste moška, sta bila izbrana za vodji ekip. Naša prva zadolžitev je bila s kanujem prepeljati okrog boje v čim krajšem času. Naloga je zahtevala od ekipe predvsem usklajenost, zaupanje in dobro razporeditev vlog znotraj ekipe. Stvar smo vzeli zelo resno in temu primerno nalogo opravili

zelo uspešno. Okrog boje smo sicer naredili krog v velikosti obračanja trajekta, drugače pa smo kanu upravljali kot pravi profesionalci. Druga zadolžitev je bila prepeljati skupine skozi ovire z zavezanimi očmi, pri čemer ukazi niso smeli biti v človeški govorici. Poligon je v trenutku postal pašnik, vse skupaj je bilo še najbolj podobno pastirju, ki pase svoje ovce. Sledile so še igre pajkova mreža, osončje, hoja s smučmi ter zabijanje žebeljev v hlod. Zgodilo se je tako, da smo bile skupine na koncu izenačene in smo se morale pomeriti še v hoji po hلودu. Ta igra je odločala o zmagi, poraženci pa so morali počastiti zmagovalce z osvežilnimi napitki. Naslednji dan nas je čakal izlet s kanujem

po Bohinjskem jezeru. Vseh enajst udeleženi sodelavci iz Kadringa in animator smo se vkrcali v kanu in pričeli s plovbo, pri čemer smo motor upravljali zaposleni sami. Krmilo je upravljal animator, ki je kakšen motor po potrebi tudi poškrpil in ohladil. Križarjenje smo vsi srečni in veseli prestali. Od zadovoljstva, da se nam je uspelo vrniti, smo nekateri kar poskakali v jezero. Po ohladitvi od plovbe smo se odpravili še na Vogel in se proti večeru polni radosti in veselja odpravili proti domu. Sledil je še kratek postanek na Trojanah, saj brez trojanskih krofov pač ne gre, nato pa nazaj proti ljubi Slovenski Bistrici.

Simona Kolar

S kanujem po Bohinjskem jezeru

Martinova gos

Za martinovo se spodobi, da je v pečici gos ali raca.

Sestavine: gos, sol, poper, jabolka, ena čebula, majaron, žlička masla, oljčno olje in mlado vino. Po želji še kostanj, mandeljni, lešniki.

Očiščeno gosko dobro natremo s soljo in poprom ter jo nadevamo z jabolčnim nadevom, ki smo ga pripravili iz na drobno narezanih raznovrstnih jabolk, sesekljane sladke čebule, majarona, masla in oljčnega olja. Lahko dodamo tudi oluščeni kostanj. Pred peko je dobro, da kožo gosi malo prebodemo, saj tako maščoba lažje odteče. Gos zašijemo in jo postavimo v pekač s prsmi navzgor, da nadev ne odteče, nato jo pečemo približno tri ure na 170–180 °C z vključeno ventilacijo za optimalno peko. Med pečenjem jo večkrat premažemo z mladim vinom ter majaronom in olivnim oljem. Če želimo, da je meso tudi v notranjosti bolj zapečeno, jo lahko po peki razkosamo, odstranimo maščobo in še malo popečemo na maslu in olivnem olju. Pred drugo peko lahko na meso dodamo še nekaj oreščkov, mandljev in lešnikov. Dodamo lahko tudi že prej pečen oluščeni kostanj, če ga nismo dali že na začetku.

Kot prilogo postrežemo rdeče zelje, pečen kostanj in mlado vino.

Načini varčevanja

KAKO PRIHRANITI EVRO ALI DVA?

Varčevanje ni enkratno dejanje, ampak proces, ki se začne že doma in se nadaljuje v vrtcu, šoli ... Ker je vsak začetek težak, vam ponujamo nekaj nasvetov, kako prihraniti evro ali dva.

1. Natančno spremljajte svoje izdatke. Zapišite si, kje, kdaj in zakaj ste porabili vsak evro, ki vam je olajšal denarnico.
2. Na počitnice pojdite izven sezone, torej v mesecu maju ali septembru.
3. Razmislite, ali res potrebujete tako dober avto, kot ga imate. Ne pozabite – večji avto porabi več goriva. In če stanujete v mestu, resnično ne potrebujete terenskega vozila.
4. Ugašajte luči v prostorih, kjer ni nikogar. Pa tudi sicer povsod uporabljajte varčne žarnice in izklopite vse električne naprave, kadar jih ne uporabljate.
5. Premislite, ali res potrebujete stacionarni telefon. Prav tako preverite, kakšen naročniški paket storitev imate. Morda ne potrebujete vseh storitev, ki jih

plačujete.

6. Kadar koli vam okoliščine dopuščajo, pojdite v službo ali po nakupih z avtobusom, kolesom ali peš, ne pa z avtom. Tako boste naredili nekaj dobrega za svoje zdravje, denarnico in okolje.
7. Kupujte v diskontih in na razprodajah. A previdno! Naj vas znižanja ne zave-dejo in zanesejo. Kupujte samo tisto, kar resnično potrebujete.
8. Izposoje filmov, kabelska televizija, koncerti in kupovanje knjig – vse to stane. Pojdite v knjižnico in si tam izposodite knjige, poglejte za brezplačne koncerte v vašem kraju. Najdite zastoj zabavo!
9. Namesto da hodite v telovadnico, lahko telovadite doma ali v bližnjem parku. Učinek je enak, prihranek denarja pa precejšen.
10. V hiši in njeni okoličici lahko mnogo stvari postorite sami. Razmislite, ali res potrebujete pomoč pri čiščenju stanovanja in košnji zelenice.
11. Bodite kar se da previ-

dni s kreditnimi karticami. Mnogo ljudi zapravi manj, če plačuje z gotovino, kreditno kartico pa pusti doma.

12. Vedno, ne glede na to, kaj kupujete, vprašajte za popust. Naj vam ne bo nerodno.
13. Položnice plačujte preko spleta. Tako boste prihranili pri provizijah, znamkah in času, ki bi ga sicer porabili za čakanje v vrsti pred poštnim ali bančnim okencem. Prav tako si lahko nastavite opomnike, s čimer se boste izognili zamudnim obrestim pri plačilu.
14. Prihranite pri hrani. Poglejte za trgovinskimi znamkami. Pogosto isti proizvajalci proizvajajo hrano in pijačo, ki se nato prodaja pod lastno in trgovinsko blagovno znamko. Seveda je načeloma trgovinska cenejša.
15. Kupujte rabljeno. Kaj pa manjka rabljenim avtomobilom, knjigam, pohištvo?

Povzeto po:
<http://images.businessweek.com>

				IMPOL	ELEMEN-TARNI DELEC	... ROKO UMIVA	PISATELJ FILIPČIČ	ZID BELE BARVE	FLAV-TISTKA GRAFE NAUER	LIDIJA OSTERC	IMPOL	PLANIN-SKA UJEDA (BRKATI)	OBJEKT	IGRA NA SREČO	GRŠKA BOGINJA UMET-NOSTI	MESEC OKTOBER	IMPOL	
GESLO KRIŽANKE NA OSEN. POLJIH				SL. FILM. IGRALEC (ROBERT)							REČNO PLOVILLO, FLOS						OHIŠJE ZA MA-GNETOF. TRAK	
SUKNO ZA LOVSKE OBLEKE				AM. IGR. (CESAR)							LJUBEZ. PESNIK							
DEJSTVO. DA JE MOŠKI OČE				IGRANJE KART							JAPON. ŽGANJE							
TEKAČICA V GR. MIT. SL. REVIJA										GORSKA RASTLINA								
PISATELJ KUCHAR						FILM ANDREJA KOŠAKA	MALIGNA TVORBA POŽE-LENJE								GR. BOG. NESREČE			
EVIDENT-NOST, JASNOST									PRETEP						SNEMALEC TUŠAR		OLIVER TWIST	
DEKLICA (LIT.)						MUSLI-MANSKI UČENJAK			POD-STREŠNA SOBICA								GOZDNA ZVER	
SESTAVINA ZEMELJ. PLINA						PRITOK REKE PAD									GR. ČRKA		FR. SLIKAR (CHARLES)	
NOBELIJ				IGRALEC ZALOKAR			ANTON NANUT								HRV. SKLAD. (BOŽIDAR)		SRBSKI ŠAHIST (BORA)	
IMPOL				STRAN NEBA			NASILNA TATVINA		DIJAKI ISTEGA RAZREDA									
VESOLJE								GERMAN. PLEME										KOVANJE
ČAS MAŠKAR								NOVOZEL. DOMAČIN										ZRAK (ZASTAR.)
PSIČEK (ZASTAR.)				TUJE M. IME														TONE KUNTNER
DRAMA ČEHOVA				AM. PIS. (GEORGE)														100
ORODJE ZA DELANJE LUKENJ				PRAVOSL. ŠKOF														VRH PRI ŠMOHOR-JU
DAN V TEDNU				EDVARD KOCBEK														BOLOGNA
							POVE-ČANJE DEBELINE											
						IMPOL	POT NAZA-DOVANJA											IMPOL

4							2	
8			7		9			
	1	6	3					
5		9					1	
3	7	4	2		1	5	8	6
	8						7	9
					7	6	3	
			8		5			4
9								7

NAGRADNA KRIŽANKA

Križanko izpolnite in geslo pošljite v uredništvo Metalurga do 10. novembra 2009.

Nagrajenci bodo objavljeni v naslednji številki Metalurga.

1. nagrada: vikend paket v brunarici na Treh kraljih
2. nagrada: knjiga Adija Žunca: Smeh ni greh
3. nagrada: zavitek kuhinjske folije

NAGRAJENCI KRIŽANKE

1. nagrada (vikend paket v brunarici na Treh kraljih): **Breda Koren**, Impol LLT
2. nagrada (knjiga Adija Žunca: Smeh ni greh): **Brigita Berdnik**, Impol FT
3. nagrada (zavitek kuhinjske folije): **Mladen Špes**, Impol PCP

Nagrade lahko prevzamete v tajništvu Kadringa.

Metalurg je časopis skupine Impol. Izvršna urednica: Nina Juhart Potočnik. Priprava člankov: Urša Zidanšek, Nadja Bezenšek. Avtor fotografije na naslovnici je Nino Verdnik, avtorji preostalih fotografij so: Nino Verdnik, Urša Zidanšek, Metka Lašič, Marta Baum. Vir fotografij: www.sxc.hu. Ilustracije: Aljaž Tršar. AD&D: Jay Erjavec. Lektoriranje: Lucija Hrženjak. Prelom strani in tisk: www.grafis.si. Naklada: 1000 izvodov. Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica, Slovenija. Elektronska pošta: nina.juhart@kadring.si. Telefon: 02/80 55 203, telefaks: 02/80 55 202.

